

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
Journal of Divinity Faculty of Recep Tayyip Erdogan University

e-ISSN: 2147-2823

RTEUIFD, June 2021

Modern Şifacılık Yönelimleri

Modern Healing Trends

Handan YALVAÇ ARICI

Dr., Serbest Araştırmacı

Dr., Independent Researcher

İstanbul/Turkey

handanyalvac1453@gmail.com

ORCID ID: www.orcid.org/0000-0003-4179-3919

Atıf: Yalvaç Arıcı, Handan. "Modern Şifacılık Yönelimleri". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19 (2021): 291-324

Doi: <https://doi.org/10.32950/rteuifd.891911>

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received: 20 Mart / March 2021

Kabul Tarihi / Accepted: 28 Mayıs / May 2021

Yayın Tarihi / Published: 20 Haziran / June 2021

Plagiarism: This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software. <http://dergipark.org.tr/rteuifd>

Copyright © Published by Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi /
Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Divinity, Rize, 53100 Turkey. All rights
reserved

Modern Şifacılık Yönelimleri

Öz: Şifa maddi-manevi iyileşmeyi ifade eden bir kavramdır. Modern çağla birlikte dinden uzak bir şifa anlayışı inşa edilmektedir. Tarihsel süreçte inançlara göre şekillenen şifa kavramı sekülerleşmekte ve yeni modern şifacılık yönelimleri oluşmaktadır. Son yıllarda New Age inançları içerisinde kabul edilen, modern şifacılık yönelimlerinden enerji şifacılığı yaygınlaşmakta ve bu şifacılık uygulamaları maddi-manevi hastalıklar, anlam krizleri, değersizlik, aile içi çatışmalar gibi birçok probleme çözümler vaat etmektedir. Enerji şifacılığı geleneksel medya ve sosyal medya mecralarıyla sürekli reklam edilmekte ve hız çağının insanına, maddi-manevi problemlerinin birkaç seans enerji uygulaması yapılarak çözülebileceği imajı verilmektedir. Özellikle ülkemizde biyoenerji, theta healing, reiki, access bars, ho'oponopono ve EFT gibi enerji şifacılığı teknikleri popülerleşmekte ve hemen hemen her kesimden kişiler bu şifa tekniklerinin eğitimlerini almakta ve uygulamaktadırlar. Bu çalışmada şifacılığın ve enerji şifacılığının tarihçesi, biyoenerji, theta healing, reiki, access bars ve EFT gibi modern şifacılık teknikleri, ritüelleri ve sembolleri açıklanarak New Age inançları içerisinde yer alan bu uygulamaların ne oldukları, kökenleri, ritüelleri ve bu uygulamalarda hangi yöntemlerin nasıl kullanıldığı konuları değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Modern, Şifacılık, Yönelimler, New Age, Enerji Şifacılığı, New Age İnanışları

Modern Healing Trends

Abstract: Healing is a concept that expresses physical-spiritual treatment. With the modern age, an understanding of healing that is far from religion is being built. Energy healing, which is one of the modern healing tendencies accepted within New Age beliefs, has become widespread in recent years, and these healing practices claims to solve many problems such as material-spiritual diseases, meaning crises, worthlessness, family conflicts. The energy healing is constantly advertised through the traditional media and social media channels, and the humans of the age of speed have a perception that their material and spiritual problems can be solved by applying energy for a few sessions. Especially in our country, energy healing techniques such as bioenergy, theta healing, reiki, access bars, ho'oponopono and EFT are becoming popular and people from almost all segments of society receive and apply these healing techniques. In this study, the history of healing and energy healing, modern healing techniques, rituals and symbols such as bioenergy, theta healing, reiki, access bars and EFT are explained, and also these practices that are included in New Age beliefs are evaluated in terms of the origins, their purposes, rituals and methods.

Keywords: Religious Education, Modern, Healing, Tendencies, New Age, Energy Healing, New Age Beliefs

ميول المعالجة الحديثة

إن الشفاء مصطلح يدلّ على العفوية المادية و المعنوية. وظهرت مع القرن الحديث طرق ميول المعالجة البعيدة عن الدين مع تغير الزمان أصبح مصطلح الشفاء المعين حسب الإعتقادات علمانيا فتشكلت ميول معالجة حديثة جديدة. في السنوات الأخيرة شاع شفاء الطاقة الذي هو من ميول معالجة الحديثة و الذي هو داخل ضمن اعتقادات العصر الحديث. و أصبحت هذه التطبيقات الشفائية تعد حلولاً لمشكلات كثيرة كالأعراض المادية و المعنوية

و الأزمات المعنوية و قلة القيمة النفسية و النزاعات الأسرية. ثم إنَّ شفاء الطاقة أعلن باستمرار عبر الوسائط التقليدية و الحديثة و نشرت صوراً لأناس قرن السرعة مشيرة إلى أن مشكلاتهم المادية و المعنوية يمكن حلها بتطبيق الطاقة في جلسات عديدة. خاصة في بلادنا تعمم تقنيات شفاء الطاقة مثل طاقة حيوية و شفاء ثبتا و الريكي و قضبان الوصول و تقنية التأمل و إفت و يتلقون الأشخاص من كل جوانب الحياة تطبيقها و تعليمها. في هذه الدراسة تقدر تقنيات معالجة حديثة مثل الشفائية و تاريخ شفاء الطاقة و طاقة حيوية و شفاء ثبتا و الريكي و قضبان الوصول و إفت و شعائرها و رموزها تحدد و ما هي هذه التطبيقات التي هي داخل ضمن اعتقادات العصر الحديث و أصولها و شعائرها و موضوعات كيفية يتم استخدام الطرق المختلفة في هذه التطبيقات.

الكلمات : تعليم ديني، عصر حديث، الشفائية، الميول (الإتجاهات)، شفاء الطاقة، اعتقادات العصر الحديث، (العصر الحديث) New Age

المفتاحية

GİRİŞ

Antik Çağ'dan günümüze insanın maddi-manevi şifa arayışı olduğu görülmektedir. Tarihsel süreçte şifa arayışında şifa aracı olarak tanrılara, mistiklere, büyücülere anlamlar yüklendiği bilinmektedir. Modern çağ yeni dinselleşme temayülleri oluşturmakta, "New Age İnançları" adı altında yeni çağda yeni inanç sistemleri inşa edilmekte ve bireylerin hayatları yeni inançlar gölgesinde şekillenmektedir. Bu yeni inanış biçimlerinin hayatın her alanında etkili olmaya başladığı müşahede edilmektedir. Fizyolojik ve psikolojik hastalıklara yeni dünyanın belirlediği şifa aracı, enerji olarak kabul edilmekte ve şifa enerjisi uygulamaları yaygınlaşmaktadır. Modern şifacılık Doğu'nun mistik anlayışı ile Batı'nın modern söylemlerinden oluşan yeni bir şifa yöntemi olarak sunulmaktadır. Haz ve hız çağında teknolojinin imkanları, medya ve sosyal medya araçlarıyla fizyolojik ve psikolojik her türlü hastalığın tedavisine, geçmişte yaşanmış bilinçaltında kalan olumsuzlukları temizlemeye, bolluk ve bereket taleplerine birkaç seansla çözüm şeklinde sunulan yeni bir şifacılık anlayışı kabul görmektedir. Aynı zamanda şifa cemaati ya da şifa kültü oluşturularak belirli zamanlarda şifa grupları bir araya gelmekte ve bu gruplar modern şifacılık anlayışının oluşturduğu düşünce ve duyguları aynı seviyede tutabilmek için birbirlerini desteklemektedirler. Genellikle yaşanan problemin çözümüne odaklanıldığı için enerji şifacılığı uygulamalarının felsefesi, söylemleri, ritüelleri ve sembolleri değerlendirilmeden ve İslam inancıyla bağdaşır bağdaşmayacağı düşünülmeden bu uygulama ve tekniklere müracaat edilmektedir. Bu konuda din eğitimi, din sosyolojisi, din psikolojisi, kelim gibi alanlarda çalışmalar yapılması, bireylerin bu oluşumlara niçin ihtiyaç duydukları, bu uygulamaların İslam itikadına uygun olup olmadığı gibi konuların değerlendirilmesi gerekmektedir.

Batı'da New Age akımları konusunda çok fazla sayıda çalışma yapılsa da ülkemizde sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Ülkemizde New Age inanışları ve bu inanışların kapsamındaki faaliyetleri anlatan çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Modern şifacılık yönelimlerinin popülerleşmesinin ve her kesimden insanın maddi-manevi sorunlarına çözüm arayışında modern şifacılık uygulamalarına yönelmesinin nedenleri ortaya konulmalıdır. Bu çalışmada modern şifacılık konusu ayrıntılı bir şekilde işlenmekte, çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmakta, Antik Çağ'dan günümüze şifacılığın tarihi anlatılmakta, şifacılık konusu kategori ve alt kategorilere ayrılmakta, kaynaklar ve uzmanların görüşleri doğrultusunda modern şifacılık yönelimlerinden enerji şifacılığı uygulamaları açıklanmakta ve bu yeni şifacılık yönelimleriyle ilgili problemler detaylı şekilde değerlendirilmektedir. Araştırma sonucunda geleneksel şifacılıktan modern şifacılığa geçiş süreci analiz edildiğinde New Age inanışlarının şifacılık anlayışını etkilediği ve bireylerin şifa perspektifinde değişim ve dönüşümler olduğu görülmektedir. Bu yeni oluşumların bireylerin inançlarını, tasavvurlarını ve yaşantılarını etkilediği müşahede edilmektedir. Bu çalışmada modern şifacılık uygulamalarının tarihsel süreci anlatılmakta, New Age inanışları, ülkemizde revaçta olan biyoenerji, theta healing, reiki, access bars, ho'oponopono ve EFT gibi enerji şifacılık uygulamaları hakkında değerlendirmeler yapılmakta ve şifacılık okuryazarlığı konusunda öneriler sunulmaktadır.

Şifacılık Nedir?

Arapçadan Türkçeye geçmiş olan "şifa" kavramı "*bedensel veya ruhsal bir hastalığın son bulması, hastalıktan kurtulma, onma*" olarak tanımlanmaktadır. Şifa vermek "*iyi etmek, sağlığına kavuşturmak*" manasına gelmekte, şifacı iyi eden, sağlığa kavuşturan kişi anlamında kullanılmaktadır.¹ Osmanlıcada şifa, hastalıktan sonra sağlığa kavuşmuş olmak manasına gelen iade-i afiyet kavramıyla, şifacı ise şifa ve afiyet veren, iyi eden kişi anlamına gelen şifâ-resân kavramıyla ifade edildiği bilinmektedir.² Şifa iyi olma ve iyi oluşa dönüşü ifade ederken, şifacılık şifa verme, iyileştirme durumunu ifade etmektedir. İngilizcede şifa "heal" kelimesi ile karşılanmakta, sağlığa veya sağlamlığa geri dönmek, tedavi olmak ve bir kişiyi manevi bütünlüğe geri döndürmek olarak tarif edilmekte, heal fiilinden türemiş olan

¹ Şükrü Haluk Akalın, *Türkçe Sözlük* (Ankara: Türk Dil Kurumu, 2010), "Şifa", 2223.

² Mehmet Bahaettin Toven, *Yeni Türkçe Lügat*, ed. Abdülkadir Hayber (Ankara: TDV Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl., 2004), "Şifa", 693.

“healer” kelimesi şifacı, şifa veren veya iyileştiren anlamlarına gelmektedir. Aynı zamanda healing kavramı şifacılık anlamında da kullanılmaktadır.³

Dinî bir kavram olarak şifa kavramı “şifa vermek, hastalığı iyileştirmek ve şifa istemek” manasındaki “ş-f-y” kökünden gelmekte ve aynı kökten türemiş olan “şâfi” adlı şifa veren, iyileştiren manasında kullanılmaktadır. Allah’ın sıfatlarından biri olarak kabul edilen “şâfi” ismi, şifayı ve devayı verenin, hastalıkları iyileştirenin, manevi sıkıntıları giderenin ve kişiye ferahlık verenin Allah olduğunu ifade etmektedir. Kur’an’da Allah’ın şifa verme vasfı “yeşfi” fiili ile zikredilmektedir. Kur’an maddi ve manevi şifayı verenin Allah olduğunu bildirmektedir.⁴ Kutsal Kitap sözlüğünde şifa “bedenen veya zihnen ya da her ikisi rahatsız olan bir kişinin tam olarak sağlığına kavuşmasıdır.” olarak tanımlanmakta, tüm hastalıkları iyileştirenin ve şifanın kaynağının Tanrı olduğuna inanılmaktadır. Hatta günümüzde tıbbi ve cerrahi alanlarda birçok gelişme olduğu hâlde Hristiyan teolojisi Tanrı’nın insanlar vasıtasıyla şifa verdiğini kabul etmektedir. Ayrıca kişinin herhangi bir tedavi yöntemi kullanmak yerine sadece Tanrı’dan şifa bekleyip şifa bulması Tanrı’nın o kişiye imanı vasıtasıyla verdiği şifa olarak görülmekte ve “mucize şifa” olarak isimlendirilmektedir. Kutsal Kitap’ta Hz. İsa’nın birçok hastaya şifa verdiği anlatılarak şifanın kaynağı Kutsal güce dayandırılmaktadır.⁵ Dolayısıyla şifa kavramının maddi-manevi iyileşmeyi ifade eden, kutsal kitaplarda kaynağı Allah olarak görülen ve kendisine manevi anlamlar yüklenen bir kavram olduğu anlaşılmaktadır.

Antik Çağ’dan Günümüze Şifacılık

Tarihsel süreçte şifacılık değerlendirildiğinde dünyanın hemen hemen her yerinde çeşitli inanç ve bu inançlar kapsamında şifa uygulamaları olduğu bilinmektedir. En ilkel toplumlardan günümüze maddi-manevi hastalıklara şifa arayışları bulunmaktadır. Günümüzdeki inançların ve uygulamaların birçoğunun kökleri Mısır, Yunan, Roma, Hindistan ve Çin’in eski şifa sistemlerine dayanmaktadır. İlkel toplumların yaşam gücü ve şifacılık yöntemleri inanç ve büyü üzerine temellenmektedir.⁶ Antik Çağ Dönemi (M.Ö 10.000-5.500) şifacılığıyla ilgili

³ William Morris - Peter E. Davies (ed.), *The American Heritage Dictionary* (Boston: American Mifflin Company, 1982), “Heal”, 599.

⁴ İsmail Karagöz vd., *Dinî Kavramlar Sözlüğü* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2015), “Şifa”, 607.

⁵ Behnan Konutgan vd., *Kutsal Kitap Sözlüğü*, ed. Debora (İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2016), “Healing”, 622-623.

⁶ Peter Curtis - Susan Gaylord, *Concepts of Healing & Models of Care* (U.S.A.: University of North Carolina, 2004), 2-3.

uygulamalara bakıldığında şifa arayışının klanların hayatta kalma tarzlarına göre şekillendiği, rahiplerin veya şamanların hüküm sürdüğü toplumlarda dinsel unsurların öncelikli olduğu toplumlarda büyü ile tedavi, avcı, toplayıcı veya yağmacı toplumlarda cerrahi tedavi, tarım toplumlarında ise şifalı otlarla tedavi uygulamaları yapıldığı görülmektedir.⁷ Özellikle çok tanrılı dönemlerde insanlar hastalıkların nedenlerini ve tedavisini bulmada kendilerini yetersiz hissetmişler, hastalıkların nedenlerini tabiat olayları ile ilişkilendirerek hastalıkları ay ve güneş tutulmaları, yıldızlar, gök gürültüleri, fırtınalar gibi tabiat olaylarıyla izah etmeye çalışmışlardır.⁸ İlk Çağ insanları ürkütücü olarak kabul ettikleri doğa olaylarını büyüsel yöntemlerle açıklamaya çalışmışlar, hastalıkların büyüler ve cinler nedeniyle meydana geldiğine inandıkları için hastalıklardan kurtulmak düşüncesiyle şaman adlı din adamları ya da büyücüler üretmişlerdir.⁹ Dolayısıyla İlk Çağlarda mistik ve dinî inançların var olduğu toplumlarda hastalıklara şifacıların tanrısal güçleri kullanmak ve büyüler yapmak suretiyle şifa verdikleri anlaşılmaktadır.

Tarihte ilk büyük medeniyetlerden biri olan Mezopotamya medeniyetinde çok tanrılı din anlayışına göre, sadece tanrıların sağlık ve hastalık getirebileceğine ve hastalıkların, cinler, kötü ruhlar gibi görünmez güçlerin insan bedenine girmesiyle meydana geldiğine inanılmaktaydı. Hastalıklar, tanrılara karşı olan görevleri ihmal etme ve günah işleme nedeniyle tanrılar tarafından verilen bir ceza olarak kabul edilmekteydi. Hatta hayvan sokması veya ısırması gibi durumlar bile geçmişteki hatalı davranışların sonucu olarak görülmekteydi. Mezopotamya medeniyetinde şifacılar tanrıların temsilcisi olarak görülen üç rahip grubundan meydana gelmekteydi. Bârû adıyla anılan kahinler grubu karaciğer falı, zeytinyağı falı gibi yöntemlerle hastanın yaşayacağına veya şifa bulacağına ya da öleceğine dair gelecekte haber verirlerdi, ikinci grup tıp alanında görev yapan A-su isimli rahip veya hekimlerdi. A-su'lar bitki, hayvan ve maden kaynaklı ilaçlarla hastalıkları tedavi etmeye çalışırlardı. Bir diğer grup ise Aşıpu ismiyle anılan şifacılar grubuydu ve Aşıpu'lar üfürükçülük ve büyücülük yoluyla, hastalığa neden olan cinleri vücuttan kovarak şifalandırma seansları yaparlardı.¹⁰

⁷ Bektaş Murat Yalçın vd., "Anadolu tıp tarihi-Bölüm I", *Türk Aile Hekimliği Dergisi* 20/1 (2016), 34.

⁸ Sevgi Şar, "Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugünü", *Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri*, (Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1988), 222.

⁹ Hafize Öztürk Türkmen, "Tarihsel Olarak Kadın Şifacılık Ve Tıbbın Değerleri", *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi* 1/2 (2011), 21-22.

¹⁰ Ali Haydar Bayat, *Tıp Tarihi* (İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2016), 47-48.

Tarihteki ilk büyük medeniyetlerden bir diğeri Mısır medeniyeti olarak kabul edilmektedir. Mısır medeniyetinde tanrıların hemen hepsi şifa verici olarak görülmekteydi. Ama tüm tanrılar Güneş tanrısı Ra'nın yönetiminde kabul edilirdi. Kadim Mısır öğretisinde ruhsal şifa kutsal bir sanat olarak kabul edilir, dinden ayrı olarak düşünülemezdi. Bu nedenle şifacılık yapanlar rahiplerdi.¹¹ Eski Mısır'da hastalıklara şifa veren üç grup rahip bulunmaktaydı. Birinci grup Sekhmet rahipleridir. Tanrıça Sekhmet adına kurulan tapınaklarda Sekhmet rahipleri bulunur ve Hermetik adı verilen kitaplardaki bilgilere göre hastalara şifa verirdi. Hatta bu rahipler küçük cerrahi operasyonlar yapmaktaydılar. İkinci grup büyücülerdi ve günümüzdeki büyücüler gibi bazı büyüsel işlemler uygulayarak hastaya umut verip, iyileşeceklerine inandırıyorlardı. Üçüncü grup ise din adamı olmayıp ampirik tıp ve cerrahi uygulamaları yapan sinulardı. Sinular bitki, hayvan ve maden kaynaklı ilaçlarla hastaları tedavi etmeye çalışıyorlardı.¹²

Hititler şifacılıkta Mısır ve Babil uygulamalarını kullanmışlar, özellikle Mezopotamya tıbbını öncelemişlerdir. Hitit tıbbında hastalıklara neden olarak tanrıların ihmal edilmesi veya tanrılara karşı yapılmış isyan ve günahlar, bedensel ve ruhsal olarak kirlilik, mağaralar, düdenler ve yer çatlaklarından çıkan kötü güçler, ölü ruhların huzursuz edilmesi ve kara büyü olmak üzere beş neden gösterilmektedir.¹³ Hititler döneminde ritüeller ve majik uygulamalar yardımıyla kişiye fiziksel, psikolojik ve toplumsal olarak sıkıntı veren kötülükleri def etme çalışmaları yapılmaktaydı. Aile geçimsizliklerden kan davasına kadar her türlü problemin şifası için büyü ve ritüeller bulunmaktaydı. Bu ritüeller daha çok saray ve saray çevresinde yaşayan kraliyet, üst düzey saray görevlileri ve yüksek rütbeli memurlara uygulanmaktaydı. Şifacılık daha çok kadınlar tarafından yapılmaktaydı. Şifalandırma faaliyeti olarak yapılan büyü hastalığı başka bir nesneye veya bir canlıya özellikle hayvana aktarma yoluyla gerçekleştirilmekteydi. Böylece hasta olan kişi üzerindeki kirliliğin kuş, koyun, keçi gibi hayvanlara aktarılacağı düşünülmekteydi.¹⁴

Kadim Çin geleneğinde hastalıkların nedeni tabiat olayları ve Tanrı'ya olan isyan olarak kabul edilmekteydi ve tedavi için afyon, ravent kökü gibi bitkilerden

¹¹ Selman Gerçeksever, *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa* (İstanbul: Onbir Yayınları, 2009), 29.

¹² Bayat, *Tıp Tarihi*, 64.

¹³ Yalçın vd., "Anadolu Tıp Tarihi-Bölüm I", 35-36.

¹⁴ İlknur Taş, "Hititli Kadın Şifacılar-Şifalandırma Çalışmaları ve Bunların Birleştirici Coğrafya ve Jeokültürel Bellek Esasında Anadolu Kültüründeki Yansımaları", *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi* 15 (2017), 50-52.

ayrıca cıva, kükürt gibi maddelerden yararlanılmaktaydı.¹⁵ Çin’de ilk şifacılık hareketinin M.Ö. 2900 yıllarında İmparator Fu Hsi tarafından başlatıldığı düşünülmektedir. İmparatorun formülüze ettiği şifa uygulamasının izleri günümüz Çin tıbbında hâlâ devam etmektedir. Bu felsefeye göre tüm yaşam formları Chi evrensel enerjisinin bünyesinde olan Ying ve Yang denilen güçlerden oluşmaktadır. Yin dişil, Yang ise eril gücü temsil etmekte ve bu iki güç arasında sürekli bir enerji akışı bulunmaktadır.¹⁶ Kâinatın yüce ruhu olarak görülen Tao’nun birbirine zıt iki güç olan Yin ve Yang ile kendini hissettirdiğine ve bu iki güçten biri arttığında diğersinin azaldığına inanılmaktadır. Bu öğretiyeye göre Yin-Yang, organlarda belli oranlarda ve dengeli bir şekilde bulunduğu zaman kişi sağlıklı olabilir. Aksi takdirde dengenin bozulması hastalıklara yol açmaktadır. Çin tıbbının en önemli yöntemi akupunktur olarak kabul edilmektedir. Latince acur (iğne) ve punctura (batırma) kelimelerinden meydana gelen, kökeni M.Ö. 2000’lere kadar uzanan felsefe-tıp karışımı bir sistem olduğu düşünülen bir tedavi yöntemidir. Bu yöntemde çakmaktaşı, kemik, bambu ya da altın ve gümüşten iğneler cilt üzerinde belirlenmiş noktalara batırılmakta ve parmakla baskı uygulanmaktadır.¹⁷ Dolayısıyla kadim Çin geleneğinde de tanrılarla ilişkilendirilen şifacılık yöntemleri kullanıldığı anlaşılmaktadır.

Tarihte ilk medeniyetlerden biri olarak kabul edilen Hint medeniyetinde tanrıların toplum içerisindeki temsilcileri rahipler olarak görülmekteydi. Tanrılar sadece insanların eylemlerini yönetmezdi aynı zamanda onların geleceklerini de kontrol altında tutan güçlü varlıklardı. En eski Hindu dinsel metni olarak kabul edilen Rig-Veda’da hastalıklara şeytanımsı varlıklar olan demonların neden olduğu, şifa için demonların büyülerle def edilmesi gerektiği ve tanrıların gerektiği zaman günah işleyen kimseleri hastalık vererek cezalandıracağı bildirilmektedir.¹⁸ Hint mitolojisine göre, insanların hastalıklar nedeniyle acı çektikleri zaman dönemin bilgeleri Himalayalar’ın zirvesine çıkarak tanrılardan çare istemiştir. Baş tanrı olarak kabul edilen Brahma o günün bilgelerine 100.000 mısradan meydana gelen ve hayatın tüm alanlarında en üst düzey tekamülü amaçlayan yaşam bilgisi anlamına gelen Ayur-veda metinlerini vermiştir. Bu metinlerde sağlıklı yaşam biçimleri, beden-zihin-ruh sağlığını korumak için yapılması gerekenler ve hastalıklardan şifa

¹⁵ Şar, “Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugünü”, 223.

¹⁶ Gerçeksever, *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa*, 43.

¹⁷ Bayat, *Tıp Tarihi*, 85-87.

¹⁸ Gerçeksever, *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa*, 41.

bulma yolları bulunmaktadır. Veda'nın 40 dalından biri olan Ayur-veda, günümüze ulaşmış en eski tıp sistemi olarak kabul görmektedir. Her insanın kendisine özgü bir bünyesi, bu bünyenin farklı sıvı bileşimleri ve dengesi bulunmaktadır. Ayrıca evrenin sonsuz hayat enerjisini prana oluşturmaktadır ve insan bedenindeki prana'nın denetim altına alınabilmesinde nefesin önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Beden-zihin-ruh bütünlüğünün ancak nefes egzersizleriyle kazanılacağına inanılmaktadır.¹⁹

Antik Yunan'daki din gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası olduğu kabul edilmekte, hayatın her alanının tanrılar tarafından korunduğuna ve tanrıların çoğunun şifa verme gücü olduğuna inanılmaktaydı. Hippokrates'e kadar hastalıklara şifa dinî ve sihrî tedavi yöntemleri kullanılarak yapıldığı bilinmektedir. Hastalıklar tabiatüstü güçlere bağlanılmakta ve hurafelerle çözüm arayışına gidilmekteydi.²⁰ Özellikle şifa tanrısı Asclepios'a adak adamayı gerektiren ritüeller uygulanmaktaydı. Dönemin büyücülerini her türlü hastalığı iyileştirme konusunda şöhretlidirler. Öyle ki bu büyücüler tedavi edemedikleri hastayı şifa bulduğuna ikna ederek şifalandırmış olurlardı. Ayrıca Asclepios'un rahipleri şifalı bitkileri bulup getirdiklerine inandıkları sarı yılanlar beslerlerdi. Dolayısıyla Antik Yunan'da din adamlarının büyü ya da sarı yılan gibi yöntemlerle şifacılık yaptıkları anlaşılmaktadır.²¹ Roma İmparatorluğu döneminde ise şifa uygulamaları ilkel ritüeller ve adaklar yoluyla gerçekleşmekteydi. Kaynaklar Eski Romalıların şifacılık işleriyle ilgilenmeyi küçümsediklerini bildirmektedir.²² Bu nedenle hastalık tedavileri evde gerçekleştirilmekteydi ve ailenin reisi olan babanın şifacılık görevi bulunmaktaydı. Yunanistan fethedilip Yunan hekimleri Roma'ya gelinceye kadar Roma'da doktorluk şerefli bir meslek olarak görülmemiştir.²³

Orta Çağ Dönemi (M.S. 375-M.S.1453) Doğu'da İslam medeniyeti ve Batı'da Hıristiyan medeniyeti olmak üzere iki büyük medeniyeti temsil etmektedir. 1000 yıl boyunca muktedir olan Hıristiyan teolojisinin çizdiği sınırların tüm anlayışları etkisi altına aldığı bilinmektedir. Hıristiyan kültüründe şifacılığın büyü, manipülasyon biçimlerine öncelik veren unsurlar tarafından şekillendiği görülmektedir. Vebalar çağı olarak kabul edilen Orta Çağ'da din adamlarının halka sürekli veba salgınlarının

¹⁹ Bayat, *Tıp Tarihi*, 90-91.

²⁰ Bayat, *Tıp Tarihi*, 101,110.

²¹ Gerçeksever, *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa*, 35-37.

²² Gerçeksever, *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa*, 38.

²³ Yalçın vd., "Anadolu tıp tarihi-Bölüm I", 40.

toplumsal günahların sonucunda Tanrı tarafından bir cezalandırma olarak geldiğini telkin ettikleri ve toplumdaki kral, soylu ve köylülerden oluşan tüm sınıfların bu düşüncüyü kabul ettikleri, dolayısıyla hastaların yaşadıkları durumu sabırla geçirmeleri ve tek çözümün kilisede yapılan dua ve ayinler olduğu görüşünün yaygınlaştığı anlaşılmaktadır.²⁴ Dolayısıyla şifayı tabii sebeplerle açıklamanın büyük günahlardan biri olarak kabul edilmesi nedeniyle tedavi için mucizelere sığınılmış, kiliselerde dua edilmiş, gerektiğinde kiliselerde yatılmış, şifa verici azizlerin mezarları ziyaret edilip eşyalarına dokunmak suretiyle şifa bulunulacağına inanılmıştır.²⁵

İslam medeniyetinden önce Arap kültüründe hastanın bedenine girdiği düşünülen kötü ruhların büyüsel yöntemlerle yani, okuyup üfleyerek, tanrılara kurbanlar adayarak veya muska yazarak uzaklaştırdıklarına inanmak suretiyle yapılan şifacılığın kâhin ve arraflar tarafından yapıldığı, ayrıca bitkiler, bitki tohumları, bal, kan aldırma gibi yöntemlerin kullanıldığı ilaç tedavilerinin uygulandığı bilinmektedir.²⁶ Kur'an nazil olmaya başladıktan sonra şifa anlayışına yeni perspektif kazandırdığı görülmektedir. Kur'an'da belirli ilkeler içerisinde insanların beden sağlığının korunmasına önem verildiği ve bedensel hastalıkların tedavisi için tıbbî müdahale, ilaç kullanımının gerekliliğine dikkat çekilmektedir. Özellikle "Onda -balda- insanlar için şifa vardır." (en-Nahl 16/69) ayeti ve Eyüp Peygamber'e şifa için toprağa ayağını vurup çıkan suyu içmesinin ve yıkanmasının istenmesi (Sâd Suresi 38/42) fiziksel ve ruhsal hastalıkların tedavisinde izlenecek yöntemlere başvurulmasına yönelik bir arayışı ifade etmektedir. Aynı zamanda Hz. Peygamber'in Allah'ın ihtiyarlık ve ölüm dışında her hastalık için bir şifa yarattığını bildirmiş olması tedavi arayışına teşvik etmekte olduğu düşünülmektedir.²⁷ Dolayısıyla Kur'an ve hadislerdeki şifa konusundaki ifadeler bedenî hastalıkların ilâcının maddî, ruhî hastalıkların ilâcının ise manevî olduğunu göstermektedir. Bu perspektifin İslam coğrafyasına yansıdığı görülmektedir. İslam medeniyeti, okumaya, araştırmaya yönlendirdiği için Orta Çağ Döneminde İslam coğrafyasında Doğu ve Batı dünyasını aydınlatan, hastalıkları tedavi konusunda yüzlerce hekimin

²⁴ Tolgahan Karaimamoğlu, "Ortaçağ Avrupası'nda Tıp Kültürü ve Gelişmeleri", *Tarih ve Gelecek Dergisi* 3/2 (2017), 47,49.

²⁵ Bayat, *Tıp Tarihi*, 154.

²⁶ Bayat, *Tıp Tarihi*, 197.

²⁷ Adem Yerinde, "Şifa", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Ankara: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2010), 39/130.

yetişmesi ve ilaçlarla ilgili çalışmaların yapılması İslam'ın şifa anlayışını ortaya koymaktadır.²⁸

Avrupa'da sağlık alanında XIV. yüzyıldan itibaren yaşanan zihniyet değişimi hastalıkların Tanrı'dan bir ceza olarak görülmesi ve şifayı kiliselerde arama düşüncesini değiştirmeye başlamış, XV. yüzyılın entelektüelleri Orta Çağ'ın düşünür ve hekimlerinin aksine beden ve ruh sağlığını birbirinden ayrılmayacağını, sağlıklı olmanın öncelikli koşulunun iyi düzenlenmiş bir çevre ve kurallarla olabileceği görüşünü savunmuşlardır. XVIII. yüzyılın ikinci yarısı itibariyle tıp biliminin büyük bir ilerleme kaydederek hastalıklara şifanın bilimsel yollarla olabileceği inancı yaygınlaşmaya başlamıştır.²⁹ XVIII. yüzyılın başlarında tıp ve cerrahide önemli ilerlemeler kaydedilmiş, anatomi önemsenmeye başlanmış ve deneysel çalışmalar başlamış, XIX. yüzyılda bu çalışmalar hızlanmıştır. XX. yüzyılda, başta fizik, kimya ve biyoloji olmak üzere birçok bilim dalındaki gelişmeler aynı zamanda teknolojik yeniliklerin bilim ve tıp alanlarında kullanılmasıyla hastalıkların nedenleri bilgisayar donanımlı cihazlarla değerlendirilmesi, tomografi, manyetik rezonans gibi aletlerle hastalıklarla ilgili net bilgilerin edinilmesi sonucunda, düne kadar çaresiz olduğu düşünülen hastalıklar artık başarılı şekilde tedavi edilebilmekte, en zor ameliyatlar dahi yapılabilmekte, yapay organlar takılabilmekte, organ nakilleri gerçekleştirilebilmekte, genlerle oynanabilmekte, canlılar kopyalanabilmektedir.³⁰

Modern Şifacılığı Temellendiren New Age İnanışları

21. yüzyıl büyük değişim ve dönüşümlerin çağı olarak tarihte yerini almaktadır. Yepyeni bir çağın eşliğinde, teknolojiyle donatılmış, parmak dokunuşlarıyla işlerin yapıldığı bir dönem yaşanmaktadır. Geçmişten gelen alışkanlıklar yeni çağın akımlarının etkisiyle yeni alışkanlıklara dönüşmektedir. Geçmişte inançtan bağımsız görülmeyen şifa anlayışı artık seküler bir yapının kavramı olarak var olmaktadır. Şifacılık ve sekülerliğin birbiriyle örtüştüğü ya da örtüştürüldüğü dünyada çağın özneleri yeni bir perspektifle inşa olmaktadır. Dünün kurşuncu, ocaklı, cinci hoca, üfürükçü gibi sıfatlarla tanımlanan şifacıları günümüzde modern dünyanın vaatlerine ihanet eden ve dolandıran kişiler olarak eleştirilmektedir. Geçmişte hatta günümüzde bu şifacıların din ve devletin sınırlarını ihlal ettiklerine inanılsa bile şifa

²⁸ Bayat, *Tıp Tarihi*, 213.

²⁹ Haydar Akın - Gümeç Karamuk, "Avrupa'da Antikçağ'dan Yeniçağ'a Beden Sağlığı ve Sağlık Kültüründe Yaşanan Değişim", <https://www.academia.edu/>, (Erişim 04.12.2020), 14-15.

³⁰ Bayat, *Tıp Tarihi*, 181, 184.

arayışında olan kişiler için bu şifacılar tedavi merkezi gibi kabul edilmektedir.³¹ Modernizm düşüncesi dünün şifacılarını modern bir kalıba yerleştirerek şifacılık hizmetini modernize etmektedir. Modern şifacılığın temellerini New Age inanışlarının inşa ettiği müşahede edilmektedir. 20. yüzyılın ikinci yarısında “New Age hareketleri” adı altında yeni düşünce ve inanç akımlarının ortaya çıktığı bilinmektedir. Bu akımlar dünyada “yeni dinler”, “sekt”, “kült”, “yeni dindarlık biçimleri”, “yeni dinî hareketler”, “zararlı örgütler” gibi birçok kavramla, Türkiye’de ise “tarikatlar”, “yeni çağın dinleri”, “kült grupları”, “yeni dinî hareketler” gibi kavramlarla ifade edilmektedir.³² Ayrıca New Age gruplarının kitlesi 15 ile 25 yaş arasındaki, genel olarak lise ve üniversite çağındaki gençler olduğu için “gençlik dinleri” ya da “gençlik tarikatları” olarak da tanımlanmaktadır.³³ New Age inançları ya da yeni dinî hareketler, özellikle 1960’ların sonları ile 1970’li yılların başlarında İngiltere ve ABD’de ortaya çıkan ve 1970’li yıllarda Avrupa’da etkisini gösteren, geleneksel tek tanrılı (monoteist) ve çoktanrılı (politeist) dinlerden farklı bir söylemi olan aynı zamanda örgütsel bir yapı içerisinde varlık gösteren ve yaygınlık kazanan inançları tanımlayan bir kavram olarak kullanılmaktadır.³⁴

New Age söyleminin gelişimi ve toplumlara ulaşması ilk defa 1900’lü yıllarda Edgar Cayce tarafından olduğu düşünülmektedir. “Uyuyan Kâhin” olarak tanınan Edgar Cayce (1877-1945), yüzyılın en ünlü medyumlarından biri olarak kabul edilmektedir. Cayce’nin larenjit geçirip sesini kaybettikten sonra amatör bir hipnozcu vasıtasıyla transa girdiği, kendi hastalığını teşhis ettiği ve hastalığına çözüm bulduğu bilinmektedir. Kendi kendine şifa bulma tecrübesini yaşadktan sonra insanların hastalıklarına şifa önerileri getiren Cayce bir anda bir şifa fenomeni olarak şöhret kazandığı görülmektedir.³⁵ Böylelikle New Age söylemi dikkat çekmeye başlamaktadır. Her ne kadar bu kavram 21. yüzyıla ait bir kavram olarak görülse de aslında New Age dinlerinin geleneksel dinlerden ayrılmasının 19. yüzyılda başladığı, özellikle 19. yüzyılda Hıristiyanlıktan mülhem yeni dinlerin varlık gösterdiği bilinmektedir. New Age inançları, özellikle İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Batı emperyalizmine karşı aynı zamanda modernizm ve

³¹ Christopher Dole, *Seküler Yaşam ve Şifacılık Modern Türkiye’de Kayıp ve Adanmışlık* (İstanbul: Metis Yayınları, 2015), 22-34-35.

³² M. Ali Kirman, “Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar”, *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, III/4(2003), 28.

³³ Süleyman Turan-Emine Battal, “Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri”, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (RTEÜ Journal of Social Sciences)* 1 (2015), 136.

³⁴ Nasuh Günay, *Türkiye’de Yeniçağ İnançları* (Isparta: Manas Yayınevi Yayınları, 2011), 1.

³⁵ Ardıç Uslu, *Packaging New Age Culture in Turkish Media* (İzmir: İzmir Ekonomi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2013), 53.

postmodernizm felsefeleriyle değerlerinden kopan gençliğin içine düştüğü buhranlardan kurtulma talebi, anlam arayışı, bireyi merkeze alan düşünce biçimlerinin etkisi sonucunda Uzak Doğu'dan mistik hareketlerin Avrupa toplumlarında yayılmasına imkân verdiği müşahede edilmektedir. Ayrıca İngiltere'nin sömürgeci olan ülkelerden İngiltere'ye gelenlerin mensup oldukları dinleri yeni bir anlayışla Batı toplumuna sunmalarının mistik inançlara olan talebi arttırdığı anlaşılmaktadır.³⁶

Dünyada barış talepleri, Vietnam savaşı karşıtı gösteriler, öğrenci ayaklanmaları gibi birtakım sosyal ve politik hareketlerin de yeni kültürlerin ortaya çıkmasına yardımcı olduğu, radikal söylemlerin zamanla mistik eğilimler ve bireysel tercihlerle farklı mecralara yöneldiği bilinmektedir. Altmışlı yıllarda geleneksel olan her şeyi reddetme, özgürlük, kişisel aydınlanma, kendini keşfetme, benliğin aşkınlaştırılması, aşk ve barış tutkunluğu gibi alternatif hayat tarzlarının kabul gördüğü müşahede edilmektedir. Aynı zamanda sosyal kargaşanın ve huzursuzluğun hâkim olduğu bu dönemde, Hare Krişnalar, The Children of God (Tanrı'nın Çocukları), The Love Family (Aşk Ailesi), The Divine Light Mission (İlahi Işık Misyonu), yüksek bilinç, Hinduizm, insan potansiyeli hareketi, Kabbalah, karma, Magick, Zihin Bilim, Kızılderili maneviyatçılığı, ölüm tecrübesi, neoputerstlik, nirvana, parapsikoloji, medyum, refleksoloji, reiki, reenkarnasyon, Dinsel Bilim, şamanizm, Silva Zihin Kontrolü, ruhçuluk, Tai Çi, Taoizm, tarot kartları, Teosofi, tedavi teması, Transandental Meditasyon, transpersonal psikoloji, The Ünification Church gibi neo-Hıristiyan ve Doğu kökenli kültürlerin oluştuğu, 1960'lı yılların sonunda yoga, meditasyon, transandans ve aydınlanma gibi mistik kavramların gündelik hayat içerisinde kullanıldığı görülmektedir.³⁷

1980'li yıllara gelindiğinde artık meditasyon, yoga, ruhlarla irtibat kurma (channelling), reenkarnasyon (ruh göçü), holistik sağlık, kristaller, bireyin ruhsal yeteneklerini dışa yansıtması anlamına gelen psişik deneyim, UFO gibi alt kültürleri ifade etmede New Age kavramı popüler olmaktadır. Günümüzde New Age inançları müzik, sanat, sinema, geleneksel medya ve sosyal medya, facebook, instagram gibi sosyal paylaşım siteleri, dernekler, holistik sağlık, alternatif tıp, enerji ile şifalandırma ve farklı terapi programları gibi birçok alt kategorilerle servis edilmektedir. Özellikle tıbbi olarak tedavi edilemeyen hastalıklar, varoluşsal

³⁶ Günay, *Türkiye'de Yeniçağ İnançları*, 2.

³⁷ Margaret Thales Singer, *Cults in Our Midst: The Hidden Menace in Our Everyday Lives* (San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1995), 37-39.

boşluklar, anlam arayışı, modernizmin dayattığı hayat algısına uymayan hayat formlarının reddedilmesi gibi birçok problemin çözümü için ortaya koyulmuş olan teknik ve uygulamaların toplumun farklı kesimleri tarafından takip sonucu New Age hareketi yaygınlaşma imkânı bulmaktadır.³⁸ New Age inançlarının ortaya çıkmasına neden olan sekülerleşme, küreselleşme, hazcılık, kayıtsızlık, gelecekteki 1000 yıllık bir saadet ve mutluluk dönemine inanç anlamına gelen Mesihçilik, (mesiyanizm-millenanarianizm-binyılcılık) gibi birtakım düşünce dinamikleri bulunmaktadır.³⁹ Aynı zamanda bu inançların öğretileri arasında spiritüalizm, holistik yaklaşımlar, senkretizm,⁴⁰ panteizm,⁴¹ panenteizm⁴² ve monizm⁴³ gibi öz-tanrıçılık düşüncesi, evrimcilik, hermenötik yeniden inşa, faydacılık, deneyim, şifacılık ve kişisel gelişim/kendini gerçekleştirme gibi yaklaşımlar vardır.⁴⁴ Çok renkli bir yapısı olan, geleneksel dinlerden ve eklektik yapılardan meydana gelen New Age inanışların⁴⁵ ortak özellikleri: Monizm, her şey tektir, panteizm; her şey tanrıdır, hümanizm, insanlık tanrıdır, senkretizm, tüm dinler birdir, reenkarnasyon, devamlı yeniden doğuş vardır, ezoterizm, şuurda değişiklik özel bilgi ile, genel içsel birlik deneyimi, okültizm, tabiatüstü güçler ve enerji kontrolü, hedonizm; her şey zevk için olmalı, neo-witchcraft, toprak ana, canlıdır, neo-Shamanizm, büyüsel ayin ve ibadetler, neo-paganizm, her şey tabiatla uyumludur, düalizm, iyi kötüyü takip eder, kişisel sağlık, içsel sağlık esas olandır.⁴⁶ Netice itibariyle 21. yüzyılda insanların manevi beklentilerini karşılamak için oluşturulan, Asya, Uzak Doğu kökenli olanlar ve Hristiyan bünyesi içinde ortaya çıkanlar olmak üzere iki kategoride değerlendirilen New Age inanışları⁴⁷ seküler dünyanın temellendirdiği modernizmin yansıması olan inanışları ifade etmektedir. Kapitalizmin maneviyatı

³⁸ Elif Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme* (Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020), 38-39.

³⁹ Günay, *Türkiye’de Yeniçağ İnançları*, 19-27.

⁴⁰ **Senkretizm:** Farklı coğrafya ve medeniyetlerde ortaya çıkan dinlere ait düşünce ve pratiklerin bir araya getirilmesi sonucunda meydana gelen karma inanç sistemine denilmektedir.

⁴¹ **Panteizm:** Evren ve doğanın tanrının parçası veya yansıması olduğunu benimseyen düşünce akımı.

⁴² **Panenteizm:** Diyalektik teizm veya kamusal tanrıçılık, panteizmde olduğu gibi Evren’in kendisinin Tanrı olduğunu, panteizmden farklı olarak da ilk muharrik olan tanrının Evren ve tüm varlıkları özünden yarattığını ve Evren’e aşkın, Evren’in bilincinde mutlak ve değişmez bir varlık olarak egemen olduğu inancıdır.

⁴³ **Monizm:** Gerçekliğin temeli olarak yalnızca tek bir ilkeyi benimseyen dünya görüşüdür.

⁴⁴ Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 39-56.

⁴⁵ Muhammed Kızılgöçer-Aytaç Ören, "Psychological Reasons of Participation to New Religious Movements: Quest of the Individual or Success of the Movement?", *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* / 51 (Haziran 2019), 448.

⁴⁶ Günay, *Türkiye’de Yeniçağ İnançları*, 34-35.

⁴⁷ Kirman, "Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", 35.

ürün olarak gördüğü modern dünyada manevi arayışlar için çözüm modern şifacılık anlayışı olarak ortaya konulmaktadır.

Modern Şifacılık Anlayışı

Modernizm aklın egemenliğinin tartışmasız bir gerçeklik olduğunu, hayatın inanca ya da sezgiye dayalı olmadığını, objektif bir perspektif sunabilecek ve temel özgürleşme aracı olabilecek tek güç olan akla dayalı olması gerektiği düşüncesiyle dini toplumsal alandan uzaklaştırarak bireyin ve toplumun hayatından kutsal olanı çıkartmış, böylelikle kutsal ve sezgisel olanı dışlayarak pozitif akla dayalı aynı zamanda birey merkezli hatta bireyi kutsayan bir düşünceyi sistemleştirmiştir.⁴⁸ Sekülerleşme dinî kurumların itibarını değersizleştirmek ve bireyin zihnindeki dinî tasavvurların çöküşüne zemin hazırlamak suretiyle bireyin hem kendi hayatını hem de sosyal alandaki varoluşunu din olmadan sürdürebileceği inancını yerleştirerek modern insanı dizayn etmektedir.⁴⁹ Sekülerleşme sonucunda inanç dinamiklerinin sarsılması, manevi unsurların hayattan çıkarılması ve insanın maddeye indirgenmesi ile bireyin manevi yönü ihmal edilmektedir. Modernizm ve sekülerizm merkezli hayat anlayışının, modern bireyi tatmin etmediği daha çok arayışlara sürüklediği, anlam zafiyeti yaşamasına neden olduğu ve sosyal izolasyon yaşattığı görülmektedir. Çünkü maneviyat geleneksel olarak var olan bir dinin kolektif sembolizmine gömülmekte, New Age maneviyatları, seküler kültürün radikal sembolizmin tezahürü olarak fenomen bir hâle gelmektedir. Artık inanç sadece yorumlanan bir olgu niteliğindedir. Dolayısıyla seküler dünya bireyin hayatından maneviyatı çıkararak bireyde manevi boşluklar oluşmasına neden olmaktadır. Bireyin manevi boşluklarını doldurmaya yönelik yeni dünyanın yeni çözümü “Seküler Ruhsallıklar” adı altında toplanan modern manevi gruplardır.⁵⁰

Modern dünyanın maneviyattan yoksun hazlara ve hızlara endeksli hayat anlayışı manevi boşlukları büyüttüğü gibi maddi-manevi hastalıklara da zemin oluşturmaktadır. Dünyanın birçok yerinde seküler ruhsallıkların sağlık ile ilgili öğretisi ve pratikleri tıbbi tedavilerin yerine geçen ya da tıbbi tedavilerin yerine kullanılan modern biyotıp ya da medikal tedaviler tarafından kabul görmeyen her türlü sağlık bakım sistemi olarak tanımlanan alternatif tıp ile tedavi edilmekte ya da

⁴⁸ Gözde Aynur Mirza, *Yeni Dinselleşme Eğilimleri ve Maneviyat Arayışları* (İstanbul, 2018), 69-70.

⁴⁹ Peter L. Berger - Thomas Luckman, *Modernite, Çoğulculuk ve Anlam Krizi*, çev. Mustafa Derviş Dereli (Ankara: Heretik Yayıncılık, 2015), 53.

⁵⁰ Wouter j. Hanegraaff, “New Age Spiritualities as Secular Religion: a Historian’s Perspective”, *Social Compass* 46/2 (1999), 145, 152.

tıbbi tedavi ile birlikte, tıbbi tedaviye ek olarak uygulanan tedavi ve bakım sistemi olarak görülen tamamlayıcı tıpla tedavi yöntemleri ileri sürülmektedir.⁵¹ Tamamlayıcı tıpla birlikte kullanılan bir diğer kavram da bütüncül anlamına gelen holistik tıptır. Holistik tıp fiziki, duygusal, sosyal ve manevi tüm boyutların dikkate alındığı, arzulan bir sağlık yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır.⁵² Dolayısıyla tamamlayıcı tıp, alternatif ya da holistik tıp olarak adlandırılmakta, geleneksel olan tıbbın modern dünyada modern biçimde var olmasını ifade etmektedir. Tamamlayıcı tıp geleneksel tıbbın değişim ve dönüşümüyle ortaya çıkan modern bir kavram olarak kullanılmaktadır. Bir başka ifadeyle geleneksel tıbbın tüm uygulamaları modernizmin araçları ile yeniden formülize edilerek “icat edilmiş gelenek” veya tıp yaklaşımına karşı muhalif bir yaklaşımı gösteren “karşı- modern tıp” formunda modernliğin içerisinde yer almaktadır.⁵³

Tamamlayıcı tıp yaklaşımındaki pratiklerin çoğunun geleneksel Doğu tıbbının uygulamalarını içerdiği, özellikle Hindistan, Çin, Tibet gibi Uzak Doğu ve Hint ülkelerindeki geleneksel ve mistik tıp anlayışının Batı ülkelerinde sentezlenerek modern bir şekle getirilerek kullanıldığı anlaşılmaktadır.⁵⁴ Tamamlayıcı tıp anlayışı fitoterapi, aromaterapi gibi “geleneksel tıp uygulamaları”, akupunktur, ayurveda, kiropraktik ve refleksoloji gibi “icat edilmiş gelenek” ve homeopati ve holistik tıp gibi karşı “karşı-modern tıp” olmak üzere üç kategoriden meydana gelmektedir.⁵⁵ Batı dünyasında modern söylemlerle birlikte gelişen şifa uygulamalarının dünyadaki yeri genişlemektedir. Özellikle yaygınlaşan tamamlayıcı tıp uygulamaları İslam dünyasında şifa kavramı ile pazar oluşturularak tüketiciye sunulmaktadır. Şifa kavramı sekülerliğin yüklediği yeni bir imajla modern hayatta yer almaktadır.⁵⁶ Öyle ki inancın sınırlarını aşan aynı zamanda inancın kaynağından bağımsız çelişik bir şifa ritüeli oluşturulmaktadır.⁵⁷ Netice itibarıyla modernizm hayatın her alanını etkilediği gibi sağlık alanında da “sağlık yaşam” söylemiyle yeni oluşumlara yer açmaktadır. Hız ve haz çağının şifacılık anlayışıyla örtüşen “Hayatı

⁵¹ Gonca Karayagiz Muslu - Candan Öztürk, “Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler ve Çocuklarda Kullanımı”, *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 51 (2008), 61.

⁵² Recep Aslan, “Hekimlikte Alternatif ve Tamamlayıcı Tıbbi Yaklaşımlar”, *Kocatepe Veteriner Dergisi* 9/4 (2016), 364.

⁵³ Mehmet Aysoy, *Şifa Bu Değil: Modernliğin Ara Yüzü: Alternatif Tıp* (İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2013), 8.

⁵⁴ Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 65.

⁵⁵ Aysoy, *Şifa Bu Değil: Modernliğin Ara Yüzü: Alternatif Tıp*, 118-129.

⁵⁶ Aysoy, *Şifa Bu Değil: Modernliğin Ara Yüzü: Alternatif Tıp*, 158.

⁵⁷ Mirza, *Yeni Dinselleşme Eğilimleri ve Maneviyat Arayışları*, 192.

7 Günde Değiştirmek”,⁵⁸ “21 Günde Bilinç Formatlama”,⁵⁹ iyileşme şifreleri gibi birçok uygulama tekniği paket şeklinde sunulmaktadır. Gelenekseli dönüştürüp New Age inançlarının potasında eriterek modern şifacılık uygulamaları toplumda yer bulmaktadır.

Modern Şifacılıkta Enerji Şifacılığı

Tamamlayıcı tıbbın sunduğu geniş yelpazenin içersinde enerji şifacılığı bulunmaktadır. Enerji uygulamaları açısından şifa, bedendeki hastalık nedenlerinin tespit edildikten sonra ortadan kaldırılması ve bireyin fiziksel sağlığına kavuşması sonucunda bedeninin tekrardan denge ve uyum sürecine geri dönmesi olarak tanımlanmaktadır.⁶⁰ Antik Çağ itibariyle enerji tedavilerinin şifa yöntemleri olarak kullanıldığı bilinmektedir. Günümüzde modern enerji şifacılığının Einstein’cı bir paradigma üzerine temellendirildiği bilinmektedir. Bu paradigmaya göre madde enerji ve titreşimden ibaret olduğu gibi insanın da enerji ve titreşimlerden ibaret olduğu düşünülmektedir. Bu yaklaşım geleneksel ilaç ve cerrahi müdahalelerin aksine saf enerjiyle tedavi yapılabileceği görüşünü savunmaktadır. Aynı zamanda bu tedavi yaklaşımında fiziki vücudun moleküler düzenlenişini anlama ve çözümü esas kabul edilmekte ve hastalıkların enerji sistemlerinin dengesi bozulduğu zaman ortaya çıktığı, böylelikle fiziksel, duygusal, zihinsel ve ruhsal düzlemlerde patolojik semptomlar meydana geldiğine inanılmaktadır.⁶¹

Enerji şifacılığında insanın sadece fiziki bedenden meydana gelmediği aynı zamanda eterik, astral, mantal ve spiritüel olmak üzere ruhsal bedenlere de sahip olduğu kabul edilmekte ve süptil yani enerjisi en yoğun taşıyan bedenlerden hasta olan bedenlere enerjinin girerek vücudu dengelediği düşünülmektedir. Bir başka ifadeyle şifacı tarafından evrende bulunan enerjinin alınması, hasta olan bedene aktarılması ve vücutta yeniden bir dengenin meydana gelmesidir. Enerji şifacılığının temel ilkesi, evrendeki enerji deposunun insanın kullanımına açık olduğunu kabul etmektir. Bu şifacılıkta temel kural ise hastanın gerçek ihtiyaçlarının Tanrı tarafından bilindiğinin kabulüdür. Şifa kanalı olarak kabul edilen şifacının görevi; hastanın bedenindeki enerjisi çakralar aracılığıyla uyumlu hâle getirmek ve hastanın kendi kendini tedavi edebilme gücünü aktifleştirmektir. Ruhsal şifacılıktan yararlanmak

⁵⁸ Paul McKenna, *Hayatımızı 7 Günde Değiştirin*, çev. İbrahim Şener (İstanbul: Pegasus Yayınları, 2013).

⁵⁹ Debbie Ford, *21 Günde Bilinç Formatlama*, çev. Merve Duygun (İstanbul: Butik Yayıncılık, 2012).

⁶⁰ Keith Sherwood, *Ruhsal Şifa Teknikleri*, çev. Semra Ayanbaşı (İstanbul: Akaşa Yayıncılık, 2017), 8.

⁶¹ Zeynep Erdoğan - Sezgi Çınar, “Reiki: Eski Bir İyileştirme Sanatı – Modern Hemşirelik Uygulaması”, *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 1/2 (2011), 87.

isteyen kişi öncelikle bu uygulama için gönüllü olmalıdır. Aksi takdirde kişi, şifacı ile arasındaki enerji alışverişini engellemektedir. Şifacı ve şifacının eğitim verdiği birey bu evrensel enerjiyi ihtiyaç olan bölgeye yönlendirebildiğinde ruhsal şifalanma gerçekleşmiş olmaktadır.⁶²

Çakra kavramının kökeni Hindistan ve Tibet'e dayanmakta, her insanda omurga kökünden başın tepe noktasına kadar olmak üzere yedi çakra bulunduğu düşünülmektedir. Kök çakrasının enerji sağladığı, göbek çakrasının yenileyici olan her şeyle ilgili olduğu, mide çakrasının kimliklerin ve kişisel duyguların odak noktası olduğu, kalp çakrasının sükûnet merkezi olduğu, boğaz çakrasının yüksek düzeyde üreticilikle ilişkili olduğu, alın çakrasının yüksek zihin ve ruhla ilgili bölümleri yönettiği, tepe çakrasının ruhsal varlıklarla temas düzeyi ifade ettiği kabul edilmektedir. Geçici olarak enerjisi tükenmiş olan bir çakranın diğer çakralardan enerji alarak uyumlanacağı düşünülmektedir.⁶³ Süptil bedenler arasındaki enerji akışının dengelenmesini sağlayan çakraların mükemmel çalışması ve kendisini dengelemesi sonucunda bireyin fiziksel ve ruhsal olarak daha sağlıklı ve mutlu olacağına inanılmaktadır.⁶⁴ Günümüzde enerji şifacılığı genel sağlık, iyilik hâli, iyi hissetme, relaksasyonun sağlanması, birçok kronik hastalığın semptomlarının giderilmesi, stres, depresyon, anksiyete, yorgunluk, astım, hipertansiyon, kanser, bağışıklık sistemini güçlendirme, artrit, akut ya da kronik ağrılar, yaraların iyileşmesi gibi birçok sağlık probleminin çözümünde uygulandığı görülmektedir.⁶⁵ Dolayısıyla yeni dünyanın yeni şifacılık uygulamaları dünün egzoterik şifacılıklarının modernize edilerek ortaya konulduğu anlaşılmaktadır.

Enerji Şifacılığı Uygulamaları

Modern şifa yöntemlerinden biri olan enerji şifa yöntemleri gün geçtikçe özellikle medya ve sosyal medya kanalları vasıtasıyla yaygınlaşmaktadır. Özellikle ülkemizde theta healing, reiki, access bars, biyoenerji, ho'oponopono ve EFT gibi enerji şifa uygulamalarına ilgi artmakta ve gelenekselin modernize edildiği bir anlayış toplumda kabul görmektedir. Genel olarak popüler olan enerji şifacılığı

---

⁶² Lorna St. Aubyn, *New Age / Yeni Çağ Akımı*, çev. Nuray Mines - Ercan Arısoy (İzmir: Ege Meta Yayınları, 1998), 47-51.

⁶³ Aubyn, *New Age / Yeni Çağ Akımı*, 39-45.

⁶⁴ Özer Uçuran Çiller, *Yeniçağ'da Düşünce Gücü ve Holistik Sağlığa Açılan Pencere* (İstanbul: Truva Yayınları, 2005), 90.

⁶⁵ Erdoğan - Çınar, "Reiki: Eski Bir İyileştirme Sanatı – Modern Hemşirelik Uygulaması", 87.

uygulamaları tamamlayıcı tıp başlığı altında değerlendirilmekte ve bu uygulamalarda birbirine benzer özellikler ve pratikler olduğu görülmektedir.

Access Bars: 1990 yılında Gary Douglas'ın keşfettiği ve Dr. Dain Heer ile birlikte geliştirilerek ortaya koyduğu, vücudun baş bölgesinde 32 noktaya hafif dokunuşlarla yapılan bilinçaltı temizliği çalışmasıdır. 173 ülkede on binden fazla eğitimci tarafından uygulandığı söylenen bu teknikte, hafif dokunuşlarla beyin aktive edilmekte, stres, düşünce ve duyguların elektromanyetik bileşenleri düzenlenmektedir. Access bars enerji uygulamasının fizyolojik ve psikolojik olarak iyileştirdiği, daha fazla zihinsel netlik kazandırdığı, stresi azalttığı, motivasyonu arttırdığı, kişiler arası iletişimi kolaylaştırdığı, sevinç, mutluluk, nezaket, barış gibi olumlu duyguları aktive ettiği, huzurlu hissettirdiği, depresyon, panik atak gibi hastalıkların semptomlarını azalttığı, sezgisel farkındalığı arttırdığı düşünülmektedir.⁶⁶ Yapılan bazı bilimsel çalışmalar, bir enerji terapisi tekniği olarak kabul edilen Access Bars'ın öznel öz bildirim ve nesnel beyin tarama ölçümleri kullanılarak anksiyete ve depresyon üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.⁶⁷

Biyoenerji, EFT gibi tekniklerde olduğu gibi vücuttaki enerji blokajlarının düzenlenmesi ve bilinçaltı temizliği yapılan bir tekniktir. Gary Douglas'ın "Nasıl Para Olunur Çalışma Kitabı" ayrıca Dain Heer birlikte kaleme aldıkları "Para Problem Değil, Sizsiniz" gibi kitaplarda kanallık yaparak elde ettikleri bilgileri paylaşmaktadırlar ve hayatın akışının yollarını değiştirmek için kullanabilecek bakış açıları ve yöntemleri ayrıntılı bir şekilde göstermektedirler. Kitaplarda maddi anlamda gelişim ve dönüşüm üzerine birçok bilgilendirme bulunmaktadır. Son yıllarda ülkemizde de popülerleşen Access Bars uygulamasının diğer enerji şifacılık uygulamalarının farklı bir versiyonu olduğu görülmektedir.

Biyoenerji: Biyoenerji Latince canlı ve hayat manalarına gelen biyo ve enerji kelimelerinden meydana gelen bir kavramdır.⁶⁸ Holistik tıp anlayışını savunan, hastalıkların tedavisinin beden, zihin ve ruh olmak üzere bütüncül bir şekilde yapılabileceğini kabul eden özellikle bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi ve bedendeki enerjinin dengeli bir biçimde enerji merkezlerine yönlendirilmesine yönelik şifa tekniği olarak görülmektedir.⁶⁹ Türkçede "hayatiyet ilmi" manasına

⁶⁶ Consciousness (AC) , "To Access Consciousness", "(21.Ocak.2021 erişim)

⁶⁷ Terrie Hope, "The Effects of Access Bars on Anxiety and Depression: A Pilot Study", *Energy Psychology* 9/2 (Kasım 2017), 26.

⁶⁸ Metanet Oğuz, *Hastalıkların Duygusal Sebepleri ve Mental Tedavi* (Ankara: Hayat Yayınları, 2017), 26.

⁶⁹ Şuayip Dağıstanlı, *Biyoenerji* (İstanbul: Dharma Yayınları, 2010), 103.

gelen biyoenerjinin 18.000 yıl önce ortaya çıktığı, Orta Asya'da Tibet Bölgesi'nde eski Şaman Türklerinin keşfettikleri ve uyguladıkları bir teknik olduğu düşünülmektedir. Ruh, enerji ve madde konularında derin bilgiye sahip olan Tibetlilerin bedenlerini iyileştirmek için enerjiyi kullanarak ruhlarını dengeledikleri bilinmektedir. Özellikle Şaman rahiplerinin özel kıyafetler giyerek ve mumlar alarak bir mağaranın içerisine girdikleri, o mağarada enerjiyi dengelemek suretiyle hastaların ruhlarını uyumlu hâle getirmek ve hastaları iyileştirmek için bir takım törensel aktivitelerde buldukları ve bu şifa işlemine "biyoenerji" ismini verdikleri kabul edilmektedir. Biyoenerji tekniğinin Tibet'ten sonra Doğu Asya, Çin, Hindistan, Japonya ve Rusya gibi doğu bloku ülkelerinde daha sonra Mısır, Yunanistan ve Roma'da kullanıldığı görülmektedir. 21. yüzyılın başlarında Amerika'da Dr. Eric Pearl bu tekniği başarılı bir şekilde kullandığı ayrıca Rusya'da biyoenerji uzmanı Davitaşvili'nin Başkan Birejvin'in hastalığını bioenerji ile tedavi ettiği aynı zamanda Moskova'da Davitaşvili Biyoenerji Akademisi açarak bioenerji uzmanları yetiştirdiği bilinmektedir. Günümüzde Rusya'da birçok Avrupa ülkesinde ve Amerika'da hastanelerde biyoenerji uzmanları çalışmaktadır. Türkiye'de biyoenerji alternatif tıp olarak kabul görmektedir.⁷⁰ Bazı araştırmacılar elle tedavi yöntemi olan biyoenerjinin ilk insandan itibaren var olduğunu ve farklı isimlerle kullanıldığını iddia etmektedir. Hatta Hz. Adem'den itibaren kullanıldığını, bu tekniğin Hz. İsa zamanında zirveye taşıdığını savunmaktadırlar. Öncelikle Hz. İsa'nın Havarilerinin daha sonra papazların elle şifalandırma tekniğiyle hastalıkları tedavi ettiği düşünülmektedir.⁷¹ Dolayısıyla biyoenerjinin tarihiyle kesin bir bilgi bulunmamakta ama birçok medeniyetin elle şifa uygulamasını uyguladığı kabul edilmektedir.

Biyoenerji tekniğinde insanın fiziki bedeninin dışında titreşimlerden oluşan, gözle görülmeyen enerji bedenleri olduğu düşünülmektedir. Modern bilim kabul etmese de⁷² evreni enerji üzerinden değerlendirenler her insanın bedeninde ve canlıların çevresinde kendilerini koruyan, 3 milimetre eninde bir elektromanyetik alan bulunduğunu savunmaktadırlar. Bu manyetik alan "aura" ismiyle adlandırılmaktadır. Yunanca bir kelime olan aura soluk manasındaki avra kökünden gelmektedir. Bireyde küre ya da elips şeklinde bulunan aura fiziksel, ruhsal ve

⁷⁰ Beyzanur Güney, "Bioenerji'nin Tarihçesi", <https://prezi.com/nereudv5wxig/bioenerjinin-tarihcesi/> (Erişim 28.12.2020)

⁷¹ Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 92.

⁷² Enis Doko, *Bilimsel Gizemler ve Yalanlar* (İstanbul: Destek Yayınları, 2018), 59.

zihinsel olarak kişiyi etkilemektedir.⁷³ Aynı zamanda insanı çevreleyen atmosferle birlikte insan varlığının tüm parçalarından iç enerjilerin akışına katılan birçok aura olduğu sanılmaktadır.⁷⁴ Auranın dışında ether, astral, mental, sebep ve ruhsal olmak üzere beş çeşit enerji bedeninden bahsedilmektedir. Fizik bedeninin üzerine giydirilmiş olan ve fiziki bedenle aynı şekil ve boyuta sahip olan enerji bedenine “ether beden”, diğer bedenlere göre daha yüksek bir titreşime sahip olan ve kişinin bütün ile bağlantısını simgeleyen bedene “astral beden”, zihin ve düşüncelerden oluşan bedene “mental beden”, bireyin karakter özelliklerinin bulunduğu ve kişinin hayat tarzını belirleyen fikirlerin köklerinin olduğu enerji bedenine “sebep beden”, enerji bedenleri içerisinde en yüksek frekansa sahip olan beden “ruhsal beden” olarak isimlendirilmektedir.⁷⁵ Biyoenerjide tedaviler bu bedenlerdeki enerji uyumlanarak yapılmaktadır.

Biyoenerjide aura ve enerji merkezleri olarak kabul edilen çakraların uyumlanmasıyla şifalandırma yapılmaktadır. Şifalandırmayı sadece biyoenerji eğitimi almış olan biyoenerjist yapabilmektedir. Biyoenerjistin düzenli enerji çalışma yapması, enerjisini temizlemesi aynı zamanda kıskançlık, şüphe, başkalarını eleştirme, hırs gibi olumsuz duygulardan arınması gerekmektedir.⁷⁶ Şifa uygulaması için biyoenerjist, ellerini tedavi olmak isteyen kişinin bedeninden 20-25 cm. uzakta tutar ve kişiye pozitif enerji gönderir. Enerji, şifa bulmak isteyen kişinin vücuduna farklı bölgelerden girer ve enerji merkezlerine dengeli bir şekilde dağılarak çakralardaki tıkanıklıklar giderilmiş olur. Böylelikle bedeninin enerji dengesi düzenlenir ve aktif duruma getirilen çakralar vasıtasıyla fiziksel ve psikolojik hastalıkları tedavi edilmiş olur. Dolayısıyla aura düzenlenerek şifa verme seansı tamamlanır.⁷⁷ Sonuç olarak biyoenerji, enerji şifacılığı içerisinde yer alan bir uygulamadır. Son yıllarda şöhretini kaybetmiş olsa da şifa için kullanılan teknikler arasındadır.

EFT (Duygusal Özgürleşme Tekniği): Son yıllarda dünyanın birçok ülkesinde milyonlarca kişi tarafından uygulanmakta olduğu söylenen EFT, İngilizce Emotional Freedom Techniques kelimelerinin ilk harflerinden oluşmakta, Türkçede “Duygusal Özgürleşme Tekniği” manasına gelmektedir. EFT, yaşamda başarının, sağlığın ve iş

⁷³ Chislaine D. Martel, *Ben Enerjyim*, çev. Arzu Ünel (İstanbul: Arion Yayınevi, 1995), 33.

⁷⁴ W.E. Butler, *Aura Nasıl Okunur*, çev. Ömer K. Çavuşoğlu (İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, ts.), 11.

⁷⁵ Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 94-95.

⁷⁶ Oğuz, *Hastalıkların Duygusal Sebepleri ve Mental Tedavi*, 80.

⁷⁷ Oğuz, *Hastalıkların Duygusal Sebepleri ve Mental Tedavi*, 78.

hayatının önündeki engelleri yok etmeye yönelik aynı zamanda insanın içsel gücünü ve kaynaklarını, enerjik duruma getiren bir teknik olarak tanımlanmaktadır. Bu teknikte enerji bedenlerinin enerji blokajları kaldırılmak ve enerji akışının iyileşmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.⁷⁸ Günümüzde doktor, psikolog ve terapistler tarafından ayrıca bireysel olarak da uygulanan EFT, parmakların akupunktur noktalarına vurularak uygulandığı için iğnesiz akupunktur olarak görülmektedir. EFT'nin köklerinin M.Ö. 5000 yıl öncesine dayandığı, Antik Çin, Shaolin ve Taoist Manastırları'nda enerjilerin ilk kez tanımlandığı ve bedendeki enerji merkezlerinin haritalandırıldığı düşünülmektedir.⁷⁹

Günümüzde EFT'yi keşfedip uygulama alanına taşıyan kişi Amerikalı Klinik Psikolog Dr. Roger Callahan'dır. Callahan, çok yoğun su fobisi olan, su korkusu yüzünden şiddetli baş ağrıları çeken, suya bakmaya dahi tahammül gösteremeyen Mary adındaki danışanına bir buçuk sene terapi verdiğini, terapiye rağmen bir sonuç elde edemediğini fark eder. O sırada Callahan, Çin Tıbbı ve bedendeki enerjiler üzerine çalışmaktadır. 1980 yılında Mary'e yaptığı bir seansta ondan gözünün alt kısmına dokunmasını ister. Mary parmak uçlarıyla gözünün altındaki bölüme birkaç defa vurur ve su korkusunun bir anda yok olduğunu hisseder. Callahan enerji bedeninden kaynaklanan olumsuz duyguların enerji alanındaki meridyen noktalarına dokunularak kolayca giderildiğini keşfeder ve bu keşfine "Düşünce Alanı Terapisi" (Thought Field Therapy - TFT) adını verir. 1993 yılında Callahan'ın öğrencilerinden mühendis Gray Craig her problem için tüm noktalara dokunma tekniğini geliştirir ve bu tekniğe "EFT-Duygusal Özgürlük Yöntemleri" adını verir. 1997 yılı itibarıyla EFT tüm dünyada yaygınlaşmaktadır.⁸⁰ EFT'nin temel felsefesi, tüm problemlerin bedenin enerji sistemindeki tıkanıklıklar nedeniyle oluşmasına dayanmaktadır. EFT tekniğinde enerji meridyenlerinin uç noktalarının yakınına dokunularak duygusal ve fiziksel sağlıkta iyileşmeler olacağına inanılmaktadır.⁸¹

EFT'de biyoenerjide olduğu gibi enerji bedenleri bulunmaktadır. Bedenin enerji başına enerji aklı, enerjiden oluşan ellere iyileştirici eller, kalpteki enerjiye kalp merkezi, enerjiyi taşıyan kanallara enerji kanalları denilmektedir. Enerjinin enerji

⁷⁸ Silvia Hartmann, *Enerji EFT (Dvd Ekli) Yeni Nesil Duygusal Özgürleşme Teknikleri*, çev. Ekin Duru (İstanbul: Pegasus Yayınları, 2016), 13-14.

⁷⁹ Zeynep Esmey, *Duygusal Özgürleşme Tekniği'ni (Emotional Freedom Technique-EFT) Öğrenen Uygulayıcıların Tekniği Algılayışları* (İstanbul: Yedi Tepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009), 12.

⁸⁰ Hartmann, *Enerji EFT (Dvd Ekli) Yeni Nesil Duygusal Özgürleşme Teknikleri*, 253-254.

⁸¹ Gary Craig, *The EFT manual* (Santa Rosa, CA: Energy Psychology Press, 2010), 16.

bedeninin içine girmesi, onu baştan başa dolaşması ve dışarı akması enerji akışının işlevsel olduğunu göstermektedir. Şayet enerji akışı engellendiğinde ya da enerjinin önünde bir blokaj oluştuğunda fizyolojik ve psikolojik problemler başlamaktadır. Bu problemleri çözebilmek için başın üst kısmı, üçüncü göz noktası, kaşın başlangıcı, göz ucu, göz altı, burun altı, ağız altı, köprücük kemiğinin altı, başparmak, işaret parmağı, orta parmak, yüzük parmağı, serçe parmak ve karate kesme noktası (ellerin yan kısmında, yaşam çizgisinin hizasındaki alan) olmak üzere 14 ana meridyen noktasına vuruş yapılmaktadır.⁸² Son zamanlarda EFT ile ilgili bilimsel çalışmalar yapıldığı, fizyolojik ve psikolojik problemlere iyi geldiği söylenmektedir.⁸³ EFT'nin ilişkiler, aile sorunları, sağlık, iş, para ve manevi konulara çözüm getirdiği,⁸⁴ ayrıca depresyon gibi hastalıkları tedavi edici olduğu, bilinçaltındaki anıları düzenleyebildiği, şans enerjisini arttırdığı, para kazanma yollarını açtığı düşünülmektedir.⁸⁵ Netice itibarıyla günümüz enerji şifacılık tekniklerinden biri olan EFT biyoenerji ile ortaklıkları olan bir teknik olduğu anlaşılmaktadır.

Ho'oponopono: Hatalı olanı düzeltmek ya da doğru şekle getirmek anlamına gelen "Ho'oponopono" insanın evrenle bir bütün olduğunu, şifanın enerjisiyi doğru kullanarak olabileceğini savunan ve kökenleri kadim Hawaii medeniyetine dayandırılmakta olan bir felsefedir. 20. yüzyılda önce Şaman Mornah Simeona, ardından Dr. Ihaleakala Hew Len ve Joe Vitale tarafından geliştirilmiş bir tekniktir.⁸⁶ Ho'oponopononun fiziksel gerçekliği yaratanın kişinin düşünceleri olduğu, düşünceler yanlışsa yanlış bir fiziksel gerçeklik oluşacağı, düşünceler kusursuzsa sevgi dolu bir fiziksel gerçeklik meydana geleceği, her şeyin zihinde var olduğu ve fiziksel evrenin yaratıcısı kişinin kendisi olduğu şeklinde beş temel ilkesi bulunmaktadır. Joe Vitale'nin sıfır sınır anlamına gelen "zero limit" ulaşılacak hedef olarak görülmektedir. Bireyin öncelikle her şeyin insanın kontrolünde olmadığını bilmesi, hayatta karşılaşılabilecek her sorunun iyileştirilebileceğine inanması, insanın başına gelenlerden suçlu olmadığı ama deneyimlerinden sorumlu olduğunun bilincinde olması, Tanrı'dan bildiri olan ilhamın dinlenmesi ve sevginin

---

⁸² Hartmann, *Enerji EFT (Dvd Ekli) Yeni Nesil Duygusal Özgürleşme Teknikleri*, 16-18, 24.

⁸³ Dawson Church, *The EFT Manual* (Fulton, CA: Energy Psychology Press, 2013), 63.

⁸⁴ Church, *The EFT Manual*, 115.

⁸⁵ Hartmann, *Enerji EFT (Dvd Ekli) Yeni Nesil Duygusal Özgürleşme Teknikleri*, 191-205.

⁸⁶ Luc Bodin - Maria-Elisa Hurtado Graciet, *Ho'oponopono: Hawaiili Şifacıların Sırrı*, çev. Zeynep Ece (İstanbul: Pegasus Yayınları, 2017), 26, 9-11.

sonsuz gücünün kullanılmasıyla sıfır limite yani sonsuz huzura kavuşulacağına inanılmaktadır.⁸⁷

Ho'oponopono eğitimini alan kişi bu uygulamayı bireysel olarak yapabilmekte, kendi kendini iyileştirebilmektedir. Seansa başlamadan önce ön seans olarak temizlik yapılmakta, içe bakış uygulanarak kişinin yüksek benliğe bağlanması, hatalı düşüncelerinin ışığa dönüşmesi, Tanrı'dan talepte bulunması ve tüm beklentilerini serbest bırakarak özgürleşmesi gibi konular çalışılmaktadır. Temizlik seansından sonra ana seansta hastalığa ya da probleme odaklanılmakta, sorunun varlığı kabul edilmekte, Tanrıyla bağlantı kurulmakta, "Ha" nefesi çalışması yapılmaktadır. "Ha" nefesi, sırt dimdik bir pozisyona getirilerek, dört aşamalı soluk alıp verme egzersizi olarak tanımlanmaktadır. Nefes egzersizlerinden sonra tekrar soruna odaklanıp "Özür dilerim", "Beni affet", "Teşekkür ederim", "Seni seviyorum." gibi cümleler tekrar edilerek bir enerji boyutuna geçilmektedir. Her şey Tanrıya bırakılmakta ve böylelikle içteki enerji düzenlenmeye başlamaktadır. Böylelikle problemin oluşturduğu durum yüksek bir enerjiyle şifa bulmuş olmaktadır.⁸⁸ Bu şifacılık tekniğinde sadece fizyolojik ve psikolojik hastalıklar tedavi edilmemekte access bars, reiki, theta healing gibi tekniklerde olduğu gibi bolluk, bereket elde edilmesine yönelik çalışmalar da yapılmaktadır.⁸⁹

Reiki: Japonca bir kelime olan Reiki, "Re" ve "Ki" kelimelerinden meydana gelmekte, genel olarak "Rei" her yerde var olan, "Ki" ise yaşam enerjisi anlamına gelmektedir.⁹⁰ Bazı kaynaklarda "Rei" evrensel anlamında kullanılırken, spiritüel olarak tanrının tüm varlığı⁹¹ ve ruh ya da can manasında kullanılmaktadır.⁹² Yaşam enerjisi anlamına gelen "Ki" Rei'nin bir parçası olarak görülmekte ve tüm canlı varlıklarda olduğu düşünülmektedir.⁹³ Reiki felsefesinin temeli, baş, boyun, göğüs, karın boşluğu, kasıklar gibi enerji merkezi olarak kabul edilen bölgelerde blokaj ve

⁸⁷ Joe Vitale - İhaleakala Hew Len, *Zero Limit: Antik Hawaii Ho'oponopono Öğretisi*, çev. Zeynep Esin (İstanbul: Pegasus Yayınları, 2017), 235-237.

⁸⁸ Bodin - Graciet, *Ho'oponopono: Hawaii Şifacıların Sırrı*, 64-69.

⁸⁹ Vitale - Len, *Zero Limit: Antik Hawaii Ho'oponopono Öğretisi*, 157-168.

⁹⁰ Ulviye Özcan Yücel vd., "Reiki ve Diyabet", *Acta Medica Alanya* 1/2 (2017), 50.

⁹¹ Esin Ateş - Rüya Ateş, *Geleceğimiz Ellerimizin Arasında Reiki ile Türkiye'de Büyük Dönüşüm* (İstanbul: Dharma Yayınları, 2002), 13.

⁹² Maureen J. Kelley, *Reki ve Şifa Veren Buda*, çev. Fevziye Peker (İstanbul: Okyanus Yayınları, 2005), 11.

⁹³ Dilek Yücel, *Reiki'nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye'deki Yansımaları* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007), 9.

tıkanıklığın giderilerek fiziksel ve psikolojik hastalık veya dengesizliklerin tedavi edilmesidir.⁹⁴

Reikinin tarihçesini prehistorik döneme dayandıranlar Antik Çağ'da şamanlar tarafından geliştirildiğini düşünmektedirler. Bazı çalışmalar "elleri kullanarak şifa verme" şeklinde ortaya koyulmuş olan bu tekniğin eğitim faaliyeti olarak ortaya çıktığını bildirmektedir. Japonya'da varlık bulmadan yüzyıllarca önce Tibet'te de uygulandığı hatta ilk dönem medeniyetlerinden biri olan ve günümüzde "Mu" adıyla bilinen bir toplumda ilkokul çocuklarına Reiki 1, ortaokul çocuklarına Reiki 2 eğitimi verildiği ayrıca öğretmenlerin zorunlu olarak Reiki 3 eğitimi aldıkları bilinmektedir. Bununla birlikte halktan bu eğitimi almak isteyen herkesin ücret ödemediği alma hakkına sahip olduğu görülmektedir. Yeryüzünde meydana gelen coğrafi değişiklikler sonucu Mu kıtasının kaybolduğu, fakat bu kıtadan Tibet ve Hindistan'a göç edenlerin gittikleri bölgeye Reiki tekniğini götürdükleri anlaşılmaktadır. 19. yüzyılda Japon bir araştırmacı Buda ve Hz. İsa'nın şifa tekniklerini araştırırken Şiva Kültüründe ve Hindistan'ın ezoterik belgelerinde reiki şifacılığını keşfettiği müşahede edilmektedir.⁹⁵

Günümüzde uygulanan reiki şifa tekniğini sistemleştiren kişi 1865'te Japonya'da dünyaya gelen, küçük yaşlarda Budizm felsefesi ve spiritüel eğitimler alan Mikao Usui'dir. Usui'nin 1990'lı yıllarda ağır bir hastalık sürecini yaşarken bazı yöntemler kullanarak sağlığına kavuştuğu, keşfettiği şifa tekniğini yaşadığı toplumla paylaştığı ve bu paylaşımları nedeniyle manastırdan kovulduğu bilinmektedir. Usui manastırdan kovulsa da Budizm metinleriyle ilgili çalışmalarını özellikle şifa konusundaki araştırmalarına devam etmiştir. Bu çalışmalar esnasında Yeni Ahit ile karşılaşmış, Hz. İsa'nın mucizelerini Budist geleneklere göre çözümlenmeye çalışmış, Hıristiyan öğretilerini Budizm ile bir araya getirerek yeni bir oluşuma imza atmıştır.⁹⁶ Çalışmalarını belli bir seviyeye getirdikten sonra Koriyama Dağı'nda üç hafta boyunca meditasyon yapmış, meditasyonun yirmi birinci günü aydınlandığını, daha önce Sanskrit metinlerindeki sembolleri gökyüzünde gördüğünü, Buda ile Hz. İsa'nın güçlerinin anahtarını bulduğunu ve kendisine reiki sembollerinin gösterildiğini bildirmektedir.⁹⁷ Böylelikle Usui şifa enerjisinin nasıl aktive edileceğini

⁹⁴ Özcan Yücel vd., "Reiki ve Diyabet", 50.

⁹⁵ Diane Stein, *Bir Şifa Sanatı Kılavuzu Reiki Esasları*, çev. Suat Ertüzün (İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2002), 17.

⁹⁶ Ali İhsan Yitik, "Hint Menşe'li İnançların Türkiye'deki Faaliyetleri", *Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri Tartışmalı İlimi Toplantı*, ed. Ömer Faruk Harman (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005), 258-259.

⁹⁷ Brigitte Müller - Horst H. Günther, *Reiki / Uygulamalı Şifacılık Teknikleri*, çev. Gül Öner (İzmir: Ege Meta Yayınları, 1998), 27.

öğrenmiş ve ilk uyumlamayı almıştır. Öğrenmiş ve deneyimlemiş olduğu bu şifa tekniğine “reiki” ismini vermiştir.⁹⁸ Dolayısıyla çok eski dönemlerde uygulanan, bir şifa tekniğinin Usui tarafından Budist ve Hristiyanlık öğretilerinden harmanlanarak güncellendiği anlaşılmaktadır. Usui birçok öğrenci yetiştirmiş, halefi olan Chujiro Hayashi de birçok öğrenciye reiki eğitimi vermiştir. Hayashi’nin halefi olarak ilan ettiği öğrencisi Hawayo Takata sayesinde reiki Batı dünyasında da uygulanmaya başlamıştır.⁹⁹

Reiki şifacı, alıcı ve Tanrı/Kaynak arasındaki bir anlaşma olarak görülmektedir. Reikinin tümüyle pozitif bir şifa tekniği olup şartlar ne olursa olsun hiçbir canlıya zararı olmadığı, buna mukabil yaşlı, genç, bebek hatta hayvanlara ve bitkilere uygulanabileceği düşünülmektedir. Reiki pozisyonlarının beynin sağ ve sol yarımkürelerini, enerji alanını ve tüm çakraları dengelediği kabul edilmektedir. Çünkü reiki canlı bedeninin yaşam gücü olan Reı’nin parçası olarak görülen Ki’nin akışını arttırmaktadır. Her uygulamada reikiye niyet edilmektedir. Reiki uygulamasında şifanın şifacıdan gelmediğine, şifacı aracılığıyla evrenden geldiğine inanılmaktadır. Bir başka ifadeyle şifa sürecinde meydana gelen durumlardan şifacı kendine pay çıkarmamaktadır. Çünkü şifa kanaldan gelmekte alıcının özgür iradesiyle oluşmaktadır. Aynı zamanda uyumlama ile elde edilen şifanın kalıcılığı, Reiki yolu açıldıktan sonra şifanın ortadan kalkmayacağı hatta reiki tekniği kullanılsa bile şifalı enerjinin aynı düzeyde kalacağı inancı bulunmaktadır.¹⁰⁰

Geleneksel reiki olarak kabul edilen Usui Reiki, Sho-den (Giriş), Oku-den (Derin bilgi) ve Shinpi-den (gizem) olmak üzere üç seviyeden oluşmakta, Batı’da geliştirilen reiki ise geleneksel üç seviye ve Reiki-ho (üstünlük) ile birlikte dört seviyeden meydana gelmektedir. Birinci seviye iki gün yapılan bir seminerle gerçekleştirilmekte ve daha çok fiziki bedeninin enerji seviyesinin artırılmasına yönelik çalışılmaktadır. Aynı zamanda reiki enerjisinin tanımını, kökenleri, tarihçesi, kuralları ve şifa vermede el pozisyonları anlatılmaktadır. İkinci Seviyede daha ileri derecede bilgilendirme yapılmakta, ilk çağlardan günümüze gelmiş olan şifa sembolleri, şifaya odaklanma, enerjinin gücünü arttırma aynı zamanda uzak mesafelere enerji gönderme ve enerji transferi yapma gibi konular

⁹⁸ Stein, *Bir Şifa Sanatı Kılavuzu Reiki Esasları*, 17-18.

⁹⁹ Yücel, *Reiki’nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye’deki Yansımaları*, 20-21.

¹⁰⁰ Stein, *Bir Şifa Sanatı Kılavuzu Reiki Esasları*, 31-33.

açıklanmaktadır.¹⁰¹ Üçüncü seviyede inisiyasyon uygulanmakta, master¹⁰² olacak kişiye reiki sembollerinin kullanımı öğretilmekte ve daha yüksek enerjilere ulaşmasına destek olunmaktadır. Böylelikle alıcı ile kaynak arasında kanal olacak şifacıya şifayı en yüksek seviyede kullanabilme imkânı verilmektedir.¹⁰³ Reiki tekniğinde semboller evrensel enerjiye uyumlanmaya vasıta olan antenler olarak kabul edilmekte, bu teknikte güç sembolü “ellerdeki yıldırım”, zihinsel ve duygusal sembol olan “tanrıça”, uzaklık sembolü olan “uzaktan şifa”, üstatlık sembolü olan “spritüel soyun taşıyıcısı” olmak üzere dört sembol kullanılmaktadır.¹⁰⁴

Günümüzde reiki enerji şifacılığı olarak yaygınlaşmaktadır. Her ne kadar bir şifa tekniği olarak gösterilse de temellerinin Budizm ve Hristiyanlık öğretilerine dayandığı, senkretik bir yapısı olduğu ve Budizm’den beslenmeye devam ettiği görülmektedir. New Age inançları içerisinde yer alan bir uygulama olarak kabul edilmekte olan reikin insanlara şifa olup olmadığı tartışması devam etmektedir.¹⁰⁵ Netice itibarıyla reiki New Age inanışları arasında yer alan bir enerji şifacılığı olarak dünyanın birçok yerinde kabul görmektedir.

Theta Healing: Günümüz enerji şifacılığında çok popüler bir uygulama olarak görülmektedir. Theta Healing, “*Var Olan Her Şeyi Yaradan aracılığıyla fiziksel, psikolojik ve ruhsal şifayı; odaklanmış dua ile sağlayan meditasyonel süreç*” olarak tanımlanmaktadır.¹⁰⁶ Bu enerji şifacılığı Amerika Birleşik Devletleri’nin Idaho Eyaleti’nde yaşayan Vianna Stibal tarafından kurulmuştur. Stibal, 1990 yılında eşinden ayrılıp üç çocuğuyla yaşamaya başladığı dönemde sağlık sorunları naturopatik yani hastalıkların önlenmesi ve iyileştirilmesi için doğal ilaç yöntemi olan tıp alanına yoğunlaşır, bu konuda kurslar aldıktan sonra beslenme danışmanlığı ve naturopatik uygulama sunan bir işletme açar. Bu sırada bir medyum ile tanışır, para kazanmak için şifa okumaları yapmaya başlar. Tanrı’nın kendisini yönlendirdiğini hisseder ve sezgisel şifacı olarak hayatına devam eder.¹⁰⁷ 2003 yılında karanlık bir gecede evine giderken bir aydınlanma yaşar, Yaraticının sesini duyduğunu, Yaraticının kendisine öğrenme sürecinin bittiğini ve artık öğretmenlik

¹⁰¹ Erdoğan-Çınar, “Reiki: Eski Bir İyileştirme Sanatı – Modern Hemşirelik Uygulaması”, 88.

¹⁰² **Reiki Master:** Reiki uygulayan şifacıya verilen isimdir.

¹⁰³ Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 75; Müller - Günther, *Reiki / Uygulamalı Şifacılık Teknikleri*, 44-45.

¹⁰⁴ Yücel, *Reiki’nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye’deki Yansımaları*, 68.

¹⁰⁵ Yücel, *Reiki’nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye’deki Yansımaları*, 105.

¹⁰⁶ Vianna Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, çev. Begüm Karace (İstanbul: Nemesis Kitap, 2018), 15.

¹⁰⁷ Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 17-19.

döneminin başladığını bildirdiğini hisseder. Hatta Yaratıcının kendisiyle konuşarak kendisinde olan yeteneklerin insanlığın kolektif bilincine yayılacağını ve insanlığın gizli kalmış yeteneklerinin kendisi vasıtasıyla ortaya çıkacağını söylediğini belirtir.¹⁰⁸

Theta Healing tekniğinde amaç var olan her şeyin yaratıcı enerjisine ulaşmaktır. Yaratıcı enerjisine ulaşabilmek için yedinci seviyeye çıkmak gerekmektedir. Yedinci seviyeye çıkmak için uygulama seviyeleri bulunmaktadır. Öncelikle kişi dünyanın merkezinden gelen enerjinin ayaklarından yukarı doğru çıktığını ve başının üzerine gelerek bir ışık topu hâline geldiğini hayal eder. Kişi bu ışık topunun içinde olduğunu tahayyül ederek evrenin yukarısına doğru gittiğini, evrenin üstündeki ışığa girdiğini, daha sonra ışığın içinden yukarı doğru yol aldığını, pek çok parlak ışık gördüğünü hisseder. Parlak büyük altın ışıktan geçtikten sonra gökkuşağının renklerinden oluşan jöle gibi bir maddeyi görür, renklerin değişimini fark eder. Bu seviye yasaların olduğu seviyedir. “Şefkat Yasası” vasıtasıyla incimsi beyaz ışığa doğru gidilir. İncimsi beyaz ışık bir pencere gibi görüldüğünde Yedinci Seviyeye girilmiş olur. Tüm beden o parlak ışıktan geçtiğinde öz enerji hissedilir. Kişi her şey hâline gelmiş olur. Bu seviyede sadece enerji bulunmaktadır ve Var Olan Her Şeyi Yaratıcı’nın anda şifalar yapacağı alandır.¹⁰⁹ Yedinci seviyenin yaratımın saf enerjisi olduğuna, Yaratıcı enerjinin, anda şifaların, koşulsuz sevginin, saf bilgeliğin ve en yüce hakikatin bu seviyede bulunduğu inanılmaktadır. Öyle ki bu seviyenin yaratımın atomunun çekirdeği olduğu ve yaşamı yaratan elektron, proton ve nötronların bu alanda olduğu kabul edilmektedir.¹¹⁰ Bu seviyede Yaratana kişinin iyileşmesi için emir verilmekte ve “oldu, oldu, oldu” diyerek tüm problemlerin çözüldüğü kabul edilmektedir.¹¹¹

Theta Healing enerji şifacılığında okuma, anda şifa, ileri şifa, topraklama, kazma, inanç çalışması, his yaratımı, DNA aktivasyonu, gen yenilenmesi gibi teknikler kullanılmaktadır. Okuma; var olan her şeyin yaratıcıyla bağlantıya geçebilmek için beyin dalgalarına ulaşılma çalışmasıdır. Okuma çalışmasında öncelikli olan Tanrı’ya inançtır. İnsan kutsal bir varlık olarak görülmekte ve kutsallığını Tanrıdan aldığına inanılmaktadır.¹¹² Kişinin şifa uygulamasında hemen

¹⁰⁸ Vianna Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, çev. Begüm Karace (İstanbul: Nemesis Kitap, 2018), 15-16.

¹⁰⁹ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 28-29.

¹¹⁰ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 202.

¹¹¹ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 58-59.

¹¹² Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 70-71.

şifa bulmasına ya da şifa bulduğuna inanmasına “anda şifa”,¹¹³ enerji bilincinin dünyanın merkezine gönderilip tekrar kişinin alanına girmesine “topraklanma”,¹¹⁴ bilinçaltında şifa verme ve yaratım sürecini olumsuz etkileyen kök inançları bulma çalışmasına ise “kazma çalışması”¹¹⁵ denilmektedir. İleri şifa; Theta Healing uygulayıcısının Yaratan’dan koşulsuz sevgi enerjisini alıp danışanın bedenine yerleştirmesiyle bedende gerçekleşmesi istenen değişikliklerin yapılması durumudur. Şifayı verenin Yaratan olduğu, şifanın gerçekleşmesi için uygulayıcının şifa sürecine şahit olması gerektiği düşünülmektedir.¹¹⁶ İnanç çalışmasında bilinçaltı yeni davranış ve alışkanlıklar için programlama faaliyetleri yapılmakta, bu çalışma davranış değiştirme aracı olarak görülmektedir.¹¹⁷ Ayrıca kişiye nasıl iyi hissedebileceği “his yaratımı” uygulamasıyla gösterilmekte,¹¹⁸ sezgisel yeteneklere bir açılım olarak görülen DNA aktivasyonu, kromozomların canlanması, mitokondrinin etkinleşmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.¹¹⁹ Gen yenilenmesi tekniği, DNA’daki fiziksel genetik bir kusurun doğrudan değiştirilmesi faaliyetidir. Bu teknikte fiziksel bedenin her türlü kusurdan uzaklaştırılması aynı zamanda mükemmel bir duruma gelmesi ve kusurlu duygusal enerjilerden arındırılması amaçlanmaktadır. Özellikle yaşlanmayan bir beden için yapılmaktadır.¹²⁰ Netice itibarıyla New Age inançları içerisinde yer alan Theta healing enerji şifacılığının Vianna Stibal tarafından ortaya koyulduğu, bu şifacılık anlayışında enerjiye kutsallığın atfedildiği ve mistik inançlarla bütünlük arz eden bir yapısının olduğu anlaşılmaktadır. ABD, İtalya, İspanya, Fransa, Türkiye gibi 180’den fazla ülkede uygulanmakta¹²¹ olduğu söylenen Theta healing enerji şifacılığı Tanrı’ya inancı ortak bir inanç bağı olarak ortaya koymakta böylelikle her inançtan kişiye hitap etmektedir.

SONUÇ

Batı toplumlarında ortaya çıkan New Age inanışları dünyanın her yerinde yaygınlaşmakta ve popülerleşmektedir. New Age inanışları bireyi merkeze alarak

¹¹³ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 62.

¹¹⁴ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 31.

¹¹⁵ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 122.

¹¹⁶ Stibal, *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*, 59.

¹¹⁷ Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 125.

¹¹⁸ Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 197.

¹¹⁹ Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 367-378.

¹²⁰ Stibal, *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*, 379-381.

¹²¹ Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*, 79.

kutsallaştırmakta ve bireye sınırsız özgürlük vaadinde bulunan seküler kutsallıklar inşa etmektedir. Aynı zamanda maneviyattan uzak kalan modern insana Şamanizm, Budizm, okültizm gibi birçok yapıyı bir arada sunarak senkretik ve hibrit bir model ortaya koymaktadır. Özellikle eski Hint dinleri ve Uzak Doğu din ve mistik felsefeleri yeniden formülüle edilerek modern topluma modern pratikler şeklinde sunulmaktadır. New Age inanışları ve bu inanışların içerisinde enerji şifacılığı, UFO gibi birçok yapı bulunmakta ve bu oluşumlar küreselleşen dünyada her türlü inanca hitap etmektedir. Enerji şifacılığı uygulamalarının dinlerden bağımsız olduğu düşünülse de aslında Uzak Doğu'nun mistik öğretileri ve Batı'nın modern söylemleriyle harmanlanarak din kavramı kullanılmadan yeni bir din anlayışı sunulmaktadır. Ayrıca modern enerji şifacılığı muhafazakâr kişilere kendi inançlarına uygun üsluplar üretmekte hatta kitabi dinlerin kaynaklarından öğretiler sunmakta ve böylece sunduğu yeni anlayışın tüm kesimler tarafından kabul görmesini sağlamaktadır.

Modern dünya insanların inanç zeminlerini kayganlaştırmakta ve manevi boşluklar üretmektedir. Kâinat boşluk kabul etmediği gibi maneviyat da boşluk kabul etmemektedir. Manevi boşluklarını doldurmak ve manen tatmin olmak isteyen kişiler modern kutsal rehberlere yönelmektedir. Enerji şifacılığı rehberleri bireylerin, inançlarına göre enerji şifacılığını yorumlayarak hizmet vermektedir. Aynı zamanda hızlı olmanın ilkeleştiği modern dünyaya pratik ve hızlı çözümler üretmektedirler. Bu çözümler psikolojik terapi yaklaşımları tarzında yapılarak güven boyutu da oluşturulmaktadır. Manevi boşluklarını doldurmak, kendisini değerli hissetmek ve maddi konfor içerisinde yaşamak isteyen kişilere değerli hatta kutsal oldukları, hatalarının ya da kötü hissetmelerinin atalarının gerçekleştirmiş oldukları yanlış eylemlerden kaynaklı olduğu mesajı verilmektedir. Ayrıca bolluk, bereket kavramları kullanılarak tamamen seküler dünyanın kapital talepleri ortaya konulmakta ve maddi zenginlikler için bolluk, bereket seansları düzenlenerek kanaat yerine sürekli isteme üzerine destekleme yapılmaktadır. İslam inancıyla bağdaşmayan New Age inanışları ve New Age inanışları arasında kabul edilen şifacılık yönelimlerini, bu yönelimlerin kökenlerini, tarihçelerini ve İslam akaidine uygun olup olmadığı konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Bu çalışmaların sonucu toplumla paylaşılmalı, gerekiyorsa el kitapçıkları yapıp dağıtılmalıdır.

KAYNAKÇA

- AC, Access Consciousness. "To Access Consciousness", "(21.0cak.2021 erişim) <https://www.accessconsciousness.com/en/micrositesfolder/accessbars/video-testimonial/>
- Akalın, Şükrü Haluk. Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu, 10. Basım, 2010.
- Akın, Haydar - Karamuk, Gümeç. "Avrupa'da Antikçağ'dan Yeniçağ'a Beden Sağlığı ve Sağlık Kültüründe Yaşanan Değişim". <https://www.academia.edu/> (Erişim 04.12.2020) https://www.academia.edu/37734951/Avrupada_Antikdan_Yeniçağa_Beden_Sağlığı_1_ve_Sağlık_Kültüründe_Yaşanan_Değişim.
- Aslan, Recep. "Hekimlikte Alternatif ve Tamamlayıcı Tıbbi Yaklaşımlar". *Kocatepe Veteriner Dergisi* 9/4 (2016), 363-371.
- Ateş, Esin - Ateş, Rüya. *Geleceğimiz Ellerimizin Arasında Reiki ile Türkiye'de Büyük Dönüşüm*. İstanbul: Dharma Yayınları, 2. Basım, 2002.
- Aubyn, Lorna St. *New Age / Yeni Çağ Akımı*. çev. Nuray Mines - Ercan Arısoy. İzmir: Ege Meta Yayınları, 1998.
- Aysoy, Mehmet. *Şifa Bu Değil: Modernliğin Ara Yüzü: Alternatif Tıp*. İstanbul: Kaknüs Yayınları, 1. Basım, 2013.
- Bayat, Ali Haydar. *Tıp Tarihi*. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2016.
- Berger, Peter L. - Luckman, Thomas. *Modernite, Çoğulculuk ve Anlam Krizi*. çev. Mustafa Derviş Dereli. Ankara: Heretik Yayıncılık, 2015.
- Bodin, Luc - Graciet, Maria-Elisa Hurtado. *Ho'oponopono: Hawaiiili Şifacıların Sırrı*. çev. Zeynep Ece. İstanbul: Pegasus Yayınları, 2. Basım, 2017.
- Butler, W.E. *Aura Nasıl Okunur*. çev. Ömer K. Çavuşoğlu. İstanbul: Ruh ve Madde Yayınları, ts.
- Church, Dawson. *The EFT Manual*. Fulton, CA: Energy Psychology Press, 3. Basım, 2013.
- Craig, Gary. *The EFT Manual*. Santa Rosa, CA: Energy Psychology Press, 2010.
- Curtis, Peter - Gaylord, Susan. *Concepts of Healing & Models of Care*. U.S.A.: University of North Carolina, 2004.
- Dağistanlı, Şuayip. *Biyoenerji*. İstanbul: Dharma Yayınları, 2010.

- Doğan, Elif. *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Doko, Enis. *Bilimsel Gizemler ve Yalanlar*. İstanbul: Destek Yayınları, 2018.
- Dole, Christopher. *Seküler Yaşam ve Şifacılık Modern Türkiye’de Kayıp ve Adanmışlık*. İstanbul: Metis Yayınları, 2015.
- Erdoğan, Zeynep - Çınar, Sezgi. “Reiki: Eski Bir İyileştirme Sanatı – Modern Hemşirelik Uygulaması”. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*, 1/2 (2011), 87. <https://doi.org/doi:10.5505/kjms.2011.70288>
- Esmey, Zeynep. *Duygusal Özgürleşme Tekniği’ni (Emotional Freedom Technique-EFT) Öğrenen Uygulayıcıların Tekniği Algılayışları*. İstanbul: Yedi Tepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2009.
- Ford, Debbie. *21 Günde Bilinç Formatlama*. çev. Merve Duygun. İstanbul: Butik Yayıncılık, 2012.
- Gerçeksever, Selman. *Dünden Bugüne Şifacılık ve Ruhsal Şifa*. İstanbul: Onbir Yayınları, 2009.
- Güney, Beyzanur. “Bioenerji’nin Tarihçesi”. <https://prezi.com/nereudv5wxig/bioenerjinin-tarihcesi/> (Erişim 28.12.2020)
- Günay, Nasuh. *Türkiye’de Yeniçağ İnançları*. Isparta: Manas Yayınevi Yayınları, 2011.
- Hanegraaff, Wouter J. “New Age Spiritualities as Secular Religion: a Historian’s Perspective”. *Social Compass* 46/2 (1999), 145-160.
- Hartmann, Silvia. *Enerji EFT (Dvd Ekli) Yeni Nesil Duygusal Özgürleşme Teknikleri*. çev. Ekin Duru. İstanbul: Pegasus Yayınları, 1. Basım, 2016.
- Hope, Terrie. “The Effects of Access Bars on Anxiety and Depression: A Pilot Study” *Energy Psychology* 9/2 (Kasım 2017), 26–38. <https://doi.org/10.9769/EPJ.2017.9.2.TH>
- Karagöz, İsmail vd.. *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 6. Basım, 2015.
- Karaimamoğlu, Tolgahan. “Ortaçağ Avrupası’nda Tıp Kültürü ve Gelişmeleri”. *Tarih ve Gelecek Dergisi* 3/ 2 (2017), 47,49. <https://doi.org/DOI:10.21551/jhf.316625>
- Karayagiz Muslu, Gonca - Öztürk, Candan. “Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler ve Çocuklarda Kullanımı”. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* 51 (2008), 61.
- Kelley, Maureen J. *Reki ve Şifa Veren Buda*. çev. Fevziye Peker. İstanbul: Okyanus Yayınları, 2005.

- Kirman, M. Ali. "Yeni Dini Hareketleri Tanımlama Problemi ve Tipolojik Yaklaşımlar", *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, III/4 (2003), 11.
- Konutgan, Behnan vd. *Kutsal Kitap Sözlüğü*. ed. Debora. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2016.
- Kızılgeçit, Muhammed , Ören, Aytaç . "Psychological Reasons of Participation to New Religious Movements: Quest of the Individual or Success of the Movement?". *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* / 51 (Haziran 2019): 445-456 . <https://doi.org/10.29288/ilted.539805>
- Martel, Chislaine D. *Ben Enerjiyim*. çev. Arzu Ünel. İstanbul: Arion Yayınevi, 1995.
- McKenna, Paul. *Hayatınızı 7 Günde Değiştirin*. çev. İbrahim Şener. İstanbul: Pegasus Yayınları, 3. Basım, 2013.
- Mirza, Gözde Aynur. *Yeni Dinselleşme Eğilimleri ve Maneviyat Arayışları*. İstanbul, 2018.
- Morris, William - Peter E. Davies (ed.). Boston: American Mifflin Company, 2. Basım, 1982.
- Müller, Brigitte - Günther, Horst H. *Reiki / Uygulamalı Şifacılık Teknikleri*. çev. Gül Öner. İzmir: Ege Meta Yayınları, 1998.
- Oğuz, Metanet. *Hastalıkların Duygusal Sebepleri ve Mental Tedavi*. Ankara: Hayat Yayınları, 2017.
- Özcan Yücel, Ulviye vd. "Reiki ve Diyabet". *Acta Medica Alanya* 1/2 (2017), 49-53.
- Öztürk Türkmen, Hafize. "Tarihsel Olarak Kadın Şifacılık Ve Tıbbın Değerleri". *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi* 1/2 (2011), 21-27.
- Sherwood, Keith. *Ruhsal Şifa Teknikleri*. çev. Semra Ayanbaşı. İstanbul: Akasha Yayıncılık, 5. Basım, 2017.
- Singer, Margaret Thales. *Cults in Our Midst: The Hidden Menace in Our Everyday Lives*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1995.
- Stein, Diane. *Bir Şifa Sanatı Kılavuzu Reiki Esasları*. çev. Suat Ertüzün. İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2. Basım, 2002.
- Stibal, Vianna. *İleri Theta Healing: Var Olan Her Şeyin Gücünü Kullanmak*. çev. Begüm Karace. İstanbul: Nemesis Kitap, 2. Basım, 2018.
- Stibal, Vianna. *Theta Healing Sıra Dışı Enerji Yaklaşımına Giriş*. çev. Begüm Karace. İstanbul: Nemesis Kitap, 2018.
- Şar, Sevgi. "Halk Hekimliğinin Dünü ve Bugünü". *Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1988.

- Taş, İlknur. "Hititli Kadın Şifacılar-Şifalandırma Çalışmaları ve Bunların Birleştirici Coğrafya ve Jeokültürel Bellek Esasında Anadolu Kültüründeki Yansımaları". *İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi* 15 (2017), 48-60.
- Toven, Mehmet Bahaettin. *Yeni Türkçe Lügat*. ed. Abdülkadir Hayber. Ankara: TDV Yayın Matbaacılık ve Tic. İşl., 2004, 693.
- Turan, Süleyman , Battal, Emine . "Yeni Dini Hareketlerin Aile Yapıları Üzerindeki Etkileri". *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 1 / 1 (Nisan 2015): 135-149 .
- Uçuran Çiller, Özer. *Yeniçağ'da Düşünce Gücü ve Holistik Sağlığa Açılan Pencere*. İstanbul: Truva Yayınları, 1. Basım, 2005.
- Uslu, Ardiç. *Packaging New Age Culture in Turkish Media*. İzmir: İzmir Ekonomi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2013.
- Vitale, Joe - Len, İhaleakala Hew. *Zero Limit: Antik Hawaii Ho'oponopono Öğretisi*. çev. Zeynep Esin. İstanbul: Pegasus Yayınları, 12. Basım, 2017.
- Yalçın, Bektaş Murat vd. "Anadolu Tıp Tarihi-Bölüm I". *Türk Aile Hekimliği Dergisi* 20/1 (2016), 33-44.
- Yerinde, Adem. "Şifa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. C. 39/130. Ankara: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 2010.
- Yitik, Ali İhsan. "Hint Menşe'li İnançların Türkiye'deki Faaliyetleri". *Türkiye'deki Misyonerlik Faaliyetleri Tartışmalı İlmi Toplantı*. ed. Ömer Faruk Harman. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.
- Yücel, Dilek. *Reiki'nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye'deki Yansımaları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007.